

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapesten és vidéken egyaránt
egyes számonként **2** krajcár

Az előfizetési díj az eddigiek fele:

7 frt helyett 7 korona félévre
3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre
1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy óra

Ő fensége szerelmes...

Budapest, január 19.

(s.) Akik biborban születtek, nem születnek boldogságra. Mert nem adatott nekik, hogy igazán emberek lehessenek, nem adatott, hogy igazán boldogok lehessenek. Jaj nekik, ha feltámad bennök az érző ember, akinek szíve van, vére van, ösztönei vannak! Jaj, ha megszólal a szívök, ha megpezsődül a vére, ha megmozdulnak természetes ösztöneik: a szív parancsát, a vér igazságát, az ösztön jogát, mindent, ami bennök emberi, elnyomja az államraison hamis bölcsesége, a bibor hazugsága, az etikett erőszakos hatalma, ami mind embertelen és természetellenes. És mert a természet igazsága erősebb, az igazság ereje természetesebb minden államraisonnál, minden etikettnél: ezért teremnek végszserű következetességgel a tragédiák a trónon és a trón körül.

Hiszen nézzük csak a Habsburgok történetének utolsó két évtizedét. Mennyi szomorú dokumentuma ennek a kérelhetetlen törvényszerűségnek! Borus pillantásunk fölkeresi a kapucinusok bécsi sirboltját, ahol a magyar nemzet büszke reménysége, Rudolf királyfi fekszik eltemetve. Erős volt, szép volt

és nemes. Akivel sorsa összehozta, gyönyörű királyleány, méltó, hogy hősök vetélkedjenek birhatásáért. Ha egymásra találván, szívök szerint választják egymást, minő boldogság fakadt volna ebből az egyesülésből! Az ő boldogságuk és népek boldogsága. Am nem a szívök hozta őket össze, hanem a szívtelen, kegyetlen, rideg államraison. És akik arra termetek, hogy népeket boldogítsanak, nem tudták boldogítani egymást. Boldogtalanságuk kálváriáját befejezte a mayerlingi véres éjszaka...

Azután jött *Orth* János, ez a bátor, eszes, melegsívű ember. Szembeszállott az ősi hagyományokkal, összetörte a fényes rabság aranyozott bilincseit, nekivágott a világnak, neki a sik tengernek, hogy élhessen szabad és szerető ember módjára, szíve választottjával. Eltűnt, senkisé tudja, hová lett. De férfialakja él mindenek emlékezetében, mint örökkön élő tiltakozás a bibor hazug törvényei ellen.

Aztán *Koburg* Lujza, majd *Wölfling* Lipót az ő boldogtalan testvérével, a legszánandóbb asszonnyal, akit valaha elbuktatott a vére, a szíve, az elnyomott életöztön természetes fellobbanása. Megannyioknak meg volt pecsételve a sorsa abban a pillanatban, amelyben világra jöttek, főhercegi ágyban, az udvari etikettnek, a házi törvényeknek előírásai szerint. Mert hiszen még a születésüket is szabályozza a mindenható etikett; hogyan lehetne hát *elmük* e mindenható, mindent szabályozó hatalom parancsai ellenére!

Ezzel nincs vége a sorozatnak. Három fia maradt királyunk öccsének, Károly Lajos főhercegnek, a trón prezuntív örökösének. A három közül Ferenc Ferdinánd lett a trónörökös. Kemény férfi, csupa hajhatatlan, dacos akaratú. Őt is utolérte a biborban született szerelmesek sorsa: választania kellett a trónhoz való joga és szerelme között.

Am Ferenc Ferdinánd nem tágitott. Nem mondott le jogáról és nem mondott le szerelméről sem. Erős akaratával megvívta a boldogságot, a legnagyobb boldogságot, a legnagyobb boldogtalanság árán. A leendő király feleségévé tette azt a nőt, akit szeretett, de lemondott arról, hogy felesége királyné lehessen. Az igazság törvénye kompromisszumot kötött a törvényes igazsággal. Ebből a királydramából még hátravan az utolsó felvonás...

Ott van a másik testvér, *Ottó*, az ő legitim házasságával. Erről ne beszéljünk...

És most jelentkezik a harmadik: *Károly Ferdinánd*. Jelentkezik, szívének parancsát követve, emberi jussát követelve. Akit szeret, egyszerű polgárleány, professzor leánya, de Károly Ferdinánd főhercegnek előbbrevaló a világ összes hercegőinél. Első áll a spanyol etikett, a zord házi törvény, a biborban születettek irgalmatlan zsarnoka. A legitim jogokat kétségbeesett gonddal őrző uraságok aggodalmas ráncolják össze homlokukat és vizsgálják az ügyet és kutatják a segítő-eszközöket. A főherceg ur beteg, meg kell gyógyulnia, elküldi a Rivierára, a mellbetegek gyógyuló-helyére, hogy gyógyítsa meg — a szívet. Mit is tehetek volna tehetetlenségükben? A házi törvények arsenáljában, a legitimizmus ócska patikájában nincs fegyver, amely legyőzze az emberi szív lázadását, amely gyógyítsa az ősi hagyomány ellenére betegé lett hercegi szíveket.

Nincs és nem is lesz soha. Esztelenség keresni is. Esztelenség megpróbálni is, hogy *gyógyítsák* azt, ami *egészség*, hogy *lelőporják* azt, ami a legnagyobb hatalom ezen a világon. Hiába kutat a vakság, hiába védekezik a tehetetlenség. Látniok kell és tanulniok a legitimizmus védőinek; látniok, hogy meglásák, milyen hiabavaló dolog védekezni; tanulniok, hogy megtanuljanak engedelmkedni a

TÁRCA

A két matyók.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Pásztor Árpád*.

Odalenn a dalmát s isztriai partokon tisztá, íves cseréppel fődött apró házak alatt, melyek a gyorsvonaton tovarépülőknék úgy tűnnek fel, mintha cukorból, vagy mézeskalácsból készültek volna, szomorú reménységgel várakoznak most családok, szülők. A kenyéradó, gazdag hajóstársaság egyik hajója, a Petőfi eltűnt s hónapok óta semmi hír se róla, se legényeiről. Mint már annyiszor, utra kelt most is, de a Földközi-tengerre érve nyoma veszett. A kis parti kikötőbe nem jeleztek közlekedtet, Malta közelében nem vonta fel büszkén árbocára az angol lobogót, ami angol postát szállító hajót megillet, fedélzetére nem ragyog le többé a tűzvirágu nap... A Petőfi eltűnt. Hiába vitatják, hogy a könnyelmű, kapzsi berakodás volt a szerencsétlenség oka, vagy talán a hirtelen támadt vihar volt olyan kegyetlen, — bizonyos csak az, hogy a Petőfi eltűnt s hogy a tengerfenéken husz vagy hány parti legény aluszsza örök álmát.

Jól ősmertem az elsüllyedt hajót. Utaztam én is rajta s bizony szomorú megilletődéssel értesültem sorsáról. S nem tudom mért, önkéntelenül is fölmerült emlékezetemben a két matyók alakja, amint csizmában, bárányszőrűvel fejükön, dőltek a Petőfi korlátjára s úgy bámulták a végtelen lapos vizet. Székelyföldről szakadtak utnak. Jómagam Sziciliában, talán Palermóban vagy Catániában szállottam hajóra alkonyatkor. Kelet felől már felmerült a hold sárlos képe, a horgony csikorogva húzódtól fel forgó tengelyére, rövid idő múlva elmaradt a part, eltűnt a lám-

pások messzi fénye s csak a világító-torony esilaga nézett utánunk. Csend volt a tengeren. Egyhanguan kattogott a gép, a víz fénylőn foszlóreszkált és milliónyi csillagszem gyult ki mindentel a látóhatáron. Pihenni tért a hajósnép is, csak éppen az ügyeletes tiszt és a hajó farán az őrvolt éren. Az éjszakai tenger sejtelmes szépségein elmerengve üldögéltem, mikor egyszerre füttyező száll a légbé. Egy pillanat alatt felocsudtam merengésemből... Ki füttyülhet itt magyar nótát?... Szomorúan, sirva hangzott az éjjeli esőndbe a magyar nóta bánatos trillája és én sietve indultam a hang irányában.

Felhalmozott kőteltekeresen két kékmándlis, csizmás magyar üldögélt. Az idősebbik, már meglett férfi, fejét kezefejére hajtotta s füttyürészve nézett a homályba, az ifjabb — még gyerekember — oléba hajtotta fejét. Talán aludt, talán álmodozott szülőhonoráról, a földről. Mert mi köze is lehetne magyar embernek a tengerhez? Az ő legnagyobb víze a Duna, az ő legszélesebb tengere a Balaton. Csak hírből hall arról a hatalmas víztömegről, amelynek se eleje, se vége s ha már van is tulsó fele, az a világ legmesszibb pontja: Amerika.

Egyideig némán néztem honfitársaimat. Majd nesztelenül hozzájuk léptem s halkán köszöntem: — Adjon isten!

A füttyülés abbanmaradt. Az idősebb rám nézett, mintha nem akarna hinni fülemnek, s a gyerek hirtelen kiegyenesedett... A hajó egyik oldalán levő vörös lámpás arcukat is vörös színbe vonta, vagy talán a hirtelen öröm okozta ezt a pirt?... — Hogyan tetszett mondani?... Adjon isten?... — kérdezte végül az öregobb s felállott.

— Igen. Én is magyar vagyok.

— Hogy az isten áldja meg akkor uraságot?... Nyolc napja lakjuk már a vizet s még nem hallottunk magyar szót. Azt gondoltuk, hogy

soha többé nem is akadunk magyarra... Oh uram, nehéz sora van annak, akinek csak egy beszéde van s azzal az egy beszéddel is idegen földet, tengereket kell jarnia...

— Hova igyekeznék hát?...:

— El... Amerikába...

— Örökre?...:

— Örökre!...:

— És mért?...:

— Mert a föld, ami szült minket, nem tud eltartani s úgy olvastuk az újságokban, hogy túl a nagy vizen minden munkának keletje van, hogy aki dolgozik, meg is él.

— De hisz nem fog ott boldogulni, hiszen senki nem érti meg a szavát.

— Odahaza mindenki megértette a szavam és mégsem boldogultam, talán így jobb lesz. S nem bánom, akárhogy is lesz, mégis jobban lesz, mint eddig volt.

— Mi történt hát magukkal?...:

— Semmi és minden. Volt kis földünk, ami eleség termett rajta, elverte a jég, dolgozni mentünk a gyárba, onnan elküldtek, mert hétszámra munka nélkül állottunk, az asszony elhalt, magam maradtam öcsémmel. Előkerítettünk egy térképet s megnéztük rajta, hol van rajta legközelebb a tenger... Minek maradjunk odahaza? Munkából megélni nem lehet, a munkátlanúság pedig szégyen és a kárhozatba visz az is. Eladtuk mindenünket. Egy része ugys törvénybe ment, ami pedig megmaradt, azzal utra elhaldtunk. Kiváltottunk a passzust és most megyünk.

— És nem táj a szívük az otthonukért?...:

— Nem! Az csak a nyomorúság és szomorúság otthona volt. Hisz nem mi magunk vagyunk itt. Minden hónapban tizen, huszan kelnek vándorutra, csupa erős, dolgos ember s a mi falunk nemsokára pusztá, üres lesz... Nyomnak minket az urak is, nyom az oláh is. Megyünk el Pittsburgba. Ott vannak földieink, ott van gyár, ott van munka és van kenyér...

legnagyobb hatalomnak, a minden legitím törvénytől erősebb törvénynek: az emberi természet törvényének.

Nézzetek csak körül s azután gondolkozzanak, minő sors vár a legitimizmus számára, ha vakon védik és vakon szolgálják. Nézzetek körül az emberi természet törvényeinek és a legitím házi törvények keserves küzdelmének csatamezőin. Amott a dinasztikák, amelyek uralkodnak a népek fölött és raboskodnak a legitimizmus jármában. Emitt a népek, amelyek meghódolnak az uralkodóknak, de szabadon követik életösztönüket. Hol a boldogság és hol az erő? A trónokon és trónok körül hasztalan keressük. Ott találunk helyette titkos és el nem titkolható tragédiákat és csenevész családokat. A boldogság nem adatott nekik, az erő kivész belőlük. A boldogság is, az erő is lenn tanyázik, a népek milliói közt, ahol szabadon érvényesül a természet törvénye, a vérkeresztelés, a fajok keveredése, amely egészséges nemzedékeket hoz a világra. A dinasztikák, az uralkodásra termettek gyengülnek, sorvadnak, korszakokiban tengődnek tovább. A népek ellenben, amelyeknek az a rendeltetésük, hogy engedelmeskedjenek, egyre erősebbek, egyre hatalmasabbak lesznek. Siessenek idejében észrevenni ezt azok, akik biborban születtek s akiknek uralkodniuk kell. És dobják le magukról a vérbéliség örült babonájának nyűgét. A természet, a vér, az igazi élet jogát követeli im királyi sarjaktól is. Hiába küzd ellene a Hausgesetz, a spanyol etikett s az a botor előítélet, mely a királyi ivadékokat boldogtalanná teszi, hogy a dinasztikákat nyomorékokká tegye. A természet igazsága a legnagyobb igazság és egyúttal a legdemokratikusabb is. Annak nem imponál semmiféle vérbéliségi hagyomány. A nemzetek erőek és boldogok akarnak lenni; s hogy azok lehessenek, egészséges és boldog dinasztikákat kívánnak maguknak. Amely napon tisztességes polgári hajadont emel maga mellé — szive választása szerint — az első fejedelem, aznap születik meg az igazi legitimitás, mely összhangba lép a természet örök törvényeivel.

Felhők.

Budapest, január 19.

Érdekes fogadásról beszéltek a folyosón. Rakovszky István fogadott Zboray Miklóssal száz üveg francia pezsgőbe, hogy Tisza István február

— De hát mér mennek erre? Mért nem Hamburgon át, hiszen arra közelebb...?

— Mert arra való pézsnük nincs. Hajón sokkal olcsóbb Genuvába vár már az amerikai gőzök. És még egy okunk van, hogy erre gyűntünk!

— És az micsoda?...

— Nápolyban meg akarjuk nézni Kossuth apánk másik fiát is, halljuk, az odavalói... Önkéntlenül is elmosolyodtam. Furcsa nép vagyunk mi. Ime, örökre elváltuk hazájától, a földet nem bánja, de Kossuth apánk fiát mégis látni akarja...

A kisebbik fiu szót sem szólt. Csak némán bámult rám. Báránysírpapját fülebe huzta s mikor bátyja mesélni kezdett, hogy mennyire teli vannak munkáoróval, hogy alig várják már, hogy elérhessék az igéretföldet, szeme szinte lázban csillogott és repüni szeretett volna az üvillágba...

Azután elbucszunk. Megmondták nevüket s leheveredtek a fedélzetre. Én is aludni mentem. Másnap reggel kikötöbe értünk. Kiszállottam s kendőmet lengettem a korlát felé, amelyen átkönyökölt két kivándorló barátom. Az olasz csirkefogók s a matrók nagyokat nevettek furcsa, meleg ruhájukon s hogy májusai napfényben is báránysírpapjával járnak-kelnek. Utközben az olajos ételhez hozzá e nyultak. Otthonról hoztak cipőt, sonkát, szalonát. Az utolsó hazai, az utolsó magyar étel!

Kocsim csakhamar elhagyta a kikötőt s azóta nem láttam a Petőfit. Csak mostanában olvastam, hogy elmerült a végtelen tengerben. És eszembe jutottak régi utitársaim. Mi történt vajjon velük? Boldogultak-e odaát, ahol a munkát megfizetik, ahol csak a henyek mennek tönkre, szerencsésen kikötöbe érkeztek-e, vagy pedig a két matyók is elmerült a küzdelmek tengerében, mint ama hajó, amelyen először keltek utra? Boldogok-e, vagy hajótörtekék ők is?

tizenötödikéig már beadta lemondását. Erről a fogadásról beszéltek tréfásan és beszéltek komolyan. Tréfásan azt mondogatták, hogy akár vemhes, akár nem vemhes, a néppárt pezsgőni fog és azért iszik, mert Tisza megbukott, vagy azért, mert nem akar megbukni. Komolyan viszont abban látják a fogadás hátterét, hogy márciusig már a második évjárat ujoncot kellene a hadsereg állományába beszállítani s ha ez nem történik meg, az állománynak kétesztendő megrövidüléséből olyan érzékeny csorba esik a hadseregen, hogy ezt már a hadvezetőség nem nézheti tovább türelemmel. Éppen azért a január vége s február eleje közé eső napokat elsőrangú kritikusi napoknak jósolják a magyar kormányra nézve. S Rakovszky alighanem ezt orrontja, mikor száz üveg francia pezsgő erejéig fogadást kötött Zboray Miklóssal.

Bizonys, hogy a folyosó hangulata meglehetősen nyomott. Ezt persze nem szabad sem az obstruktorokra, sem azokra érteni, akik mindjárt bátrabban csatlakoznak az obstrukcióhoz, mihelyt kritikusi napok közeledéséről hallanak. A szabad ellenzék ma örömmel és nyíltan egyesült a t. Ház színe előtt s a hozzávaló alkalmat az a határozati javaslat szolgáltatta, melyet Kaas Ivor tegnap be akart nyújtani, de valójában csak akkor jutott eszébe, mikor már az utána következő szónok vígan obstruált. Tegnap még csak a hét obstruktor fenyegetőzött, hogy: *zárt ülés lesz ebből!* Mára azonban több lett belőle. A hét obstruktorhoz csatlakozott a néppárt, csatlakozott az ugynevezett szabad ellenzék többi árnyalata s így előbb a jegyzőkönyv hitelesítése címén kísérelték meg a pörüljárt határozati javaslatot nyeregbe segíteni, majd, amikor ez nem használt, zárt ülésben is támogatására siettek. Ma már elegendő voltak a kettős manőverhez is. A jegyzőkönyv hitelesítése címén jó másfél óráig disputáltak Kaas Ivor határozati javaslatáról, hogy benyújtotta-e vagy sem, tudomásul kell-e venni vagy sem? A disputában jobbról-balról és balközépről minden fegyverfogható ember résztvett s a szemérmesebbek, akik ilyen lappalía miatt mégis rösteltek kurucodni, a déltájban kért és elrendelt zárt ülés rendjén vették elő a harci fringitát. Már a jegyzőkönyv hitelesítésével elől voltaképpen a határozati javaslat sorsa, de azért a zárt ülés nem maradt el s ennek során már Rakovszky egészen fesztelenül per mi harcias ellenzék beszélt és gróf Apponyi Albert is megragadta az alkalmat, hogy páleát törjön az elnökség s a házszabályok mai kezelése fölött. Az újra talált obstrukció a kettős (egyébként meglepően unalmas) manőverrel délután félkettőig tudta az időt agyonütni. S az idő ilyen agyonütésében már megnyilatkozott az a reménység, hogy már csak február elejéig kell harcolni s akkor harangoztak Tiszának.

Maga az ujonc-vita ezek után nem számíthatott általános érdeklődésre. Az egyetlen Udvary Ferenc beszélt s a néppárti segítő-szónok elég volt mára. Följegyezni való kevés kínálkozik a beszédéről. Két kis epizód mégis elég pikáns volt. Mikor a zárt ülés befejeztével a jegyző Udvary Ferencet hívta fel szólásra, a szónok ur nem volt található. Valaki elkialtotta magát:

— A buffetten reggelizik!

Gyorslábú hírnökök mentek érte s még szerencsésen meghozhatták, mielőtt baj lett volna a késedelemből. De akkor egyszerre újabb veszedelem mutatkozott. Udvary ijedten szólt hátra elvtársaihoz:

— A beszédemet elhagytam valahol... Nézzetek utána a buffetten.

A futároknak ismét dolguk akadt, de a veszedelem szerencsésen elmúlt. A beszéd megkezdült s most már Udvary ki is beszélhetett az ülést. A másik epizód aztán a beszéd legvégén játszódott le. Háromnegyed háromkor Udvary a következő nem éppen szokatlan fordulattal akarta befejezni beszédét:

— Miután már háromnegyed van háromra...

Ekkor Molecz Dani közbeszólt:

— Elég is volt már!

— De nem volt elég, — fakadt ki Udvary Ferenc, s most már csak azért is elbeszélte még vagy husz perig. S akkor még elméskedett is. Határozati javaslatot nyújtott be, de így:

— Fölkérem a főterembiztos urat, vegye át javaslatomat, vegye fel a dobogóra s adja át az elnök urnak, nehogy úgy járjak, mint tegnap Kaas Ivor barátom!

S erre az obstrukció azt mondta: „nagyon jó!”

Holnap, ha szóhoz jut, Polányi Géza is felszólal, s úgy lehet, a holnapai ülésben a miniszterelnök is nyilatkozni fog. Ebből a szempontból érdekes momentum, hogy *Elmayer vezérőrnagy* még ma is Budapesten időzött s többször tárgyalt a miniszterelnökkel és a honvédelmi miniszterrel...

A képviselőház ülése január 19-én.

— Kezdeté délelőtt 10 $\frac{1}{2}$ órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: gróf Tisza István, Lukács László, Nyirvy Sándor, Ploss Sándor, Cseh Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést, majd a jegyzőkönyv felolvasása után jelenti, hogy báró Kaas Ivor szót kért a jegyzőkönyv hitelesítésének kapcsán.

(A lekésett határozati javaslat.)

Báró Kaas Ivor felpanaszolja, hogy a jegyzőkönyv nem adja hűen a történetek szó sincs benne határozati javaslatról, pedig hivatkozik az akkor elnökül alelnökre, a honvédelmi miniszterre, akik hallották, a naplóra, amely említi, hogy ő jelezte beszéde során határozati javaslatának előterjesztését. (Elnök helyeslése a baloldalon.) A naplóban benne is van: Határozati javaslatot terjeszték be álláspontra megvilágítására. Közvetlenül azután Apponyi beszédének egy jelentős részével foglalkozott, amely a katonai nevelőintézeteknek a magyar honvédelmi kormány hatásköre alá leendő helyezéséről szól és így történt, hogy beszéde végén előadta benyújtani határozati javaslatát. de a házszabályok értelmében közömbös, hogy mikor adja be azt írásban. Kéri tehát a Házat, vegye azt úgy, mintha beterveztette volna, vagy engedje meg, hogy a mai napirend során benyujtassa, annál is inkább, mert külföldben is módja volna azt a részleteknél beadni. Éppen ezért nem egyéb okvetetlenkedésnél, amit tegnap Feilitzsch alelnök elkövetett. (Helyeslése a baloldalon.)

Szerb György: Mitéle beszéd ez! Így talán még sem szabad az elnökségről beszélni!

Báró Kaas Ivor: Kéri, hogy igazítsák ki a jegyzőkönyvet.

Jakabffy Imre alelnök, akire Kaas hivatkozott, megjegyzi, hogy figyelemmel kísérite tegnap Kaas beszédét, de nem látta és nem hallotta, hogy Kaas határozati javaslatot terjesztett volna elő.

Báró Kaas Ivor: Nem nézett ide!

Jakabffy Imre: Kaas sokszor olvasott fel jegyzetéből, de nem volt módjában megkülönböztetni, mik az idézetek és mikor olvassa saját jegyzeteit.

Báró Kaas Ivor személyes kérdésben azt feleli, hogy csak elmézés lehetett az elnök részéről, de ismétlenül hangsúlyozza, hogy ő jelezte határozati javaslatát.

Gróf Tisza István miniszterelnök: Nincs arról szó és senki sem vezet az a szándék, hogy a kérdéses határozati javaslatot elűsse, hiszen tudja azt mindenki, hogy mód van annak benyújtására a részleteknél is. Meg kell állapítani azt a tényt, hogy Kaas elfelejtette benyújtani határozati javaslatát és hogy Kaas szerint indítvány a magyar katonai intézetnek a honvédelmi minisztérium hatásköre alá való helyezéséről szólott, pedig az az irásos indítvány, amelyet később eljuttatott az elnökséghez, egészen mást emleget. Hiábavaló tehát a vita. Törekedjünk a házszabályok precíz alkalmazására és hitelesítsük a jegyzőkönyvet. (Helyeslés jobboldal.)

Báró Feilitzsch Arthur konstafája, hogy Kaas beszéde során sürin olvasott fel jegyzeteiből, de határozati javaslatot nem olvasott fel. Azt feleli Kaasnak személyes éli támadására, hogy legven meggyőződé, ő a maga céljait a közéletben soha sem fogja felserélni a Kaaséval. az okvetlenkedés kitéjezt pedig kerekén visszatartja. Az az elnöki székből nem vezet indulat és szenvedély, föltörkvése a Ház tekintélyét, méltóságát erőlyesen megvédeni. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj baloldalon.)

Zboray Miklós: Nem erly, igazságosság kell oda! Báró Feilitzsch Arthur: Sohasesem volt rá eset, hogy valaki beszéde után, mikor már másom volt a szólás sora, beadhatott volna indítványt. Ismerje be Kaas, hogy tévedett és feledékeny volt. (Helyeslés jobbról.)

Szederkényi Nándor: A miniszterelnök fiskális modorban akarta elütni a kérdést. (Derültség a jobboldalon.) Kaas őt kérte, hogy nyújtsa be határozati javaslatát, de az asztalán hagyta, mert szüksége volt még rá.

Széter Alfréd: Ah, vagy úgy!

Gabányi Miklós: Vízet! Itt vagy, öreg!

Szederkényi Nándor: Lehetetlenség most ezt a dolgot szavazással eldönteni, mert bejönnek szavazni olyanok, akik tegnap nem is voltak itt és most letagadják a történeteket. (Zajos elentmondás jobbról.) Indítványozza, hogy a Ház tekintse benyújtottakat a határozati javaslatot és ennek megfelelőleg javítsa ki a jegyzőkönyvet. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Ezt az indítványt írásban kell benyújtani! (Zajos felkiáltások baloldalon.) Ah! Tehát utólag írásban benyújtani!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Újból hangsúlyozza, hogy abban az irásos beadványban, amely utólag jutott az elnökhöz, szó sincs olyanvalamiről, hogy a Magyarországon elhelyezett katonai nevelőintézeteket a közös hadügyi kormány hatásköre alól vegyék ki és helyezzék a magyar honvédelmi mi-

niszter felügyelete alá, pedig Kaas, mikor a napló szerint említette beadandó határozati javaslatát, azt jelezte indítvány oéja gyanánt. Szederkényinek azt feleli, hogy kétféle fiskális-módor van; ismer fiskális, aki a jog hivatott védője, a törvények helyes magyarázatára és alkalmazására használja képzett elméjét és a jogi okoskodás minden fegyverét. Ha így értette Szederkényi, akkor ő azt bókna veszi. De van olyan fiskális-módor is, amely a tények és szabályaitra törekszik, kiragad egy-egy passzust és hiába unszólják, a többi agyonhalgatója; ebben a fiskális-módorban nem hajlandó Szederkényit követni. (Zajos helyeslés és szélsőbaloldalon.)

Holló Lajos a mellett érvel, hogy az nem fontos körülmény a kérdés eldöntésénél, vajjon eltér-e a benyújtott szöveg a beszéd során felhozottaktól, azon fordul meg a dolog, hogy mihielyt a szónok jelezte határozati javaslatát, azt az elnök tartozik elfogadni. A házszabályok nem intézkednek, hogy a beszéd közben, az elején, a végén vagy azután nyújthatók-e be a határozati javaslatok. Jellemző, hogy az ilyen zavarok mindig akkor keletkeznek, amikor Feilitzsch elnököl.

Gabányi Miklós: A bajszerző alelnök!

Holló Lajos: Az alelnök agilis természete nagyon alkalmas arra, hogy az elnöki hatalmat pártpolitikai célokra használják ki. Nem vonja kétségbe az alelnök jó intencióit, de kétségtelennek tartja, hogy a tárgyilagosság és a pártpolitika nem édes testvérek.

Báró Feilitzsch Arthur tiltakozik az ellen, mintha pártpolitikai érdekek vezérelnék őt, mikor az elnöki székben ül. Nem ismer ott más kötelességet, mint teljesíteni azt a feladatot, amelyet a többség bizalma rearáhazott.

Molnár János: Ah! Ah!

Báró Feilitzsch Arthur: Ha elfogta is a keserűség néha-néha, van benne annyi őnuralom, hogy leküzdje azt és nyugodt lekiismerettel mondhatja, hogy sohasem vételt a házszabályok, a magyar alkotmány és a közjog ellen.

Ugron Gábor: Ugy látja, hogy a kérdés egészen elterjedt. A képviselő nem tartozik az elnöknek felvinni írásos javaslatát, elegendő, ha leteszi a Ház asztalára. Az elnöknek egyáltalán nincs joga elfogadni vagy visszautasítani egy határozati javaslatot.

Rakovszky István szót kér.

Elnök: A házszabályok szerint négy szónoknál többben nem beszélhetnek. Rakovszky István: A házszabályokhoz akar szólni. A 216. § értelmében, mely az indítványoknak írásban való beterjesztésére vonatkozik, szó sincs arról, hogy mikor tartozik a képviselő az indítványt beadni. Kaas határozati javaslata tehát a torkát sem sértette meg. Csatlakozik Szederkényi indítványához.

Elnök: Figyelemzettel Rakovszkyt hogy rosszul értelmezi a házszabályokat. Mert módosítványok csak a vita során adhatók be olyanok részéről, akik a vitában felszólalnak. Emlékeztet arra, hogy a miniszterelnök indítványát is megengedhetetlennek tartották, mert nem a vita során adta be. (Ugy van! jobboldal.)

Zboray Miklós szintén a házszabályok alapján bizonyítja, hogy Kaas indítványa szabályosan adott, mert senkinek kötelezhető a szónokot arra, hogy maga vigye fel az elnöki emelvényre az írásos javaslatát.

Elnök: Szavazásra teszi fel a kérdést. A többség elveti Szederkényi indítványát és hitelesíti a jegyzőkönyvet.

Jelenti, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly egészségi okokból szabadságot kér.

Husznál több képviselő zárt ülést elrendelésre céljából nyújtott be írásos kérést az elnökhöz. Kiüriteti a karzatokat és felüggeszti a nyílt ülést.

(Zárt ülés.)

Szederkényi Nándor megokolja, hogy miért kérték zárt ülést. Feilitzsch erőszakoskodása az elnöki székben túrhethet. Ha nem tud indulatain uralkodni, ne vezesse a képviselőház üléseit.

Holló Lajos: Vádolja az alelnököt, hogy hatalmaskodásra használja fel az elnöki székét s mindig megjelölkedik arról, hogy nem a szabadelvű párt elnöke, hanem a Házé.

Kovács Pál: Ugy fog járni, mint Eremit!

Fernbach Péter tanúságot tesz a mellett, hogy Kaas kezében tartotta a határozati javaslatot, amelyről hosszasan beszélt.

Pereszle Dersz alelnök védelmére kél az alelnöknek, akiknek jóhiszeműsége kétségen felül áll. Helyesen jött el az alelnök tegnap, mert nem szabad részt venni a házszabályokon és lehetővé tenni, hogy akárki határozati javaslatot adhasson be másnak beszéde közben.

Simonyi-Semadam Sándor felhozza a tegnapi esetet, amikor az alelnök őt teljesen ok nélkül utasította rendre. Ha az elnöki hatalmat nem kezelik igazságosan, akkor még jobban elmérgesednek a viszonyok.

Gróf Apponyi Albert: Ebben az esetben a kérdés politikai fontossággal nem bír s csak abból a szempontból itélendő meg, hogy a házszabályoknak megfelelő-e? Szerinte az elnökség eljárása helytelen volt, bár egyik alelnök jóhiszeműségét sem vonja kétségbe. Mert egyik a fölolvásokor volt jelen, a másik meg a beszéd végén. A házszabályok kétféle indítványról szólnak. Az önálló az indítványkönyvbe beírandó, ez szoros szabály. A vita közben beszéd alakjában elmondott ellenindítvány vagy indítvány beadására nézve azonban szigorú alakszerűség nincs, tehát ilyet felülírhat az elnökség sincs jogosítva. Itt el kell fogadni az egyszerű jót az szabályát, mely szerint ha valaki azt mondja beszédében, hogy határozati javaslatot nyújtok be, az jogilag beadottnak tekintendő s az elnök ezt röviden elintézhette volna. (Élénk helyeslés balról.)

Rakovszky István szerint Feilitzsch olyan nagy rekordot ért el az ügytelenségekben, hogy teljesen rászolgált és megérdemelt arra, hogy a harcoló ellenzék erőlyesen lépjen fel ellene. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Meg fogja járni, mert valahányszor ő fog elnökölni, az ellenzék olyavást zárt ülést fog kérni. Jellemző, hogy Feilitzsch még érdemesnek sem tartja bejönni most. A képviselő csak nem gondolhat minduntalan arra, hogy zsebmetszők közé kerülhet és kilophatják jogait a zsebéből. Ha már a többség megtette Feilitzschet alelnöknek, gondoskodjék róla, hogy ne provokálja az ellenzékot.

Ugron Gábor: A magyar képviselőket gentlemanek, őket nem lehet kápiármódra kommandírozni. Ha az elnök el akar érni valamit, legyen udvarias, ne viselkedjék hányavetien és ne helyezze ambícióját abba, hogy az ellenzék ostroma legyen. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Kovács Pál magyarázza azt a közbeszólását, hogy az elnök úgy fog járni mint Eremit. Nem akart az megfélemlítés lenni, csak erkölcsi lakolást érejt rajta.

Elnök: Konstátálja, hogy több szónok nincs, tehát berekeszti a zárt ülést.

(Az ujoncmegajánlás.)

Udvarny Ferenc az első szónok a napirendhez. Szemére veti a többségnek, hogy szítja az elkésereést s ha méltányosan járna el, akkor eddig már több szónok is végzett volna a mai ülésen. Ne mondják hát, hogy az ellenzék obstruál. (Derülség a jobboldalon. Élénk ellenmondás balról.) Hosszasan polemizál Koerber, Pitreich, gróf Tisza István és gróf Albert beszédeivel, majd átér a tüzésérg szervezőinek ismertetésére és tanúságokat von le a magyar nemzet szabadságharóiból. Akkoriban nem mondotta az osztrák armádia, hogy csak egységes német kommandóval lehet valamire menni, hanem vakon elfogadta Paskievics támogatását, aki pedig nem kommandírozott németül. Hosszasan foglalkozik a katonai nevelés kérdésével és bejelenti, hogy e részben határozati javaslatot fog benyújtani, amelyet idejében át fog adni a főterembiztosnak. (Élénk derülség a baloldalon.) Fejtegeti, hogy mily kevés az, ami a magyar katonai oktatásra jut s indítványa éppen azt célozza, hogy a magyar katonai alapítványi helyeket csak magyar fiúknak adományozzák. (A terembiztos át akarja venni az írást.) Nem, még nem adom, majd ha végeztem. (Derülség a baloldalon. Felkiáltások jobbról: Fejezze be! 3 óra! Elég volt!) Tévédnek odaát, ha azt veik közbe, hogy elég 2 millió a magyar katonai oktatásra, kétszer annyi sem elég. (Derülség a baloldalon.) Még sok mindent el akart volna mondani, de az időből nem fut a, átadja hát határozati javaslatát a főterembiztosnak. (Derülség a baloldalon. A szónokot körülveszik és üdvözik.)

Elnök az ülést délután 3 órakor bezárja.

BELFÖLD

A megyei tisztviselők fizetésrendezése.

Egyik lap társunk ma azt a hírt jelenti a megyei tisztviselőknek, hogy az ő fizetésük rendezéséről szóló javaslat már elkészült. Még azt is megírja, hogy az alispánok a hatodik, a megyei főjegyzők és árvaszéki elnökök a hetedik, az árvaszéki ülnökök és főszolgabírák a nyolcadik, az aljegyzők és szolgabírák a kilencedik, a többi megyei tisztviselők pedig a tizedik és tizenegyedik rangosztályba fognak soroltani. Ezzel a hírral szemben a Pester Lloyd ma este azt jelenti, hogy a kérdéses törvényjavaslat egyáltalán nem készült el, csak a törvénytervezetnek első előadói tervezete, s a miniszterelnök még át se nézhette.

Főispán-váltás. Nagy Jenő, Mosonvármegye főispánja, mint nekünk írják, egészségi okokból fölmentését kérte. Utódjául dr. Ficsker Gyula győri királyi ügyész és nagybirtokos emlegetik.

A pártkörökből. A Kossuth-párt tagjai

közül ma este csak néhányan voltak a pártkörben. Politikáról alig esett szó. Sajnálattal hallották a képviselők, hogy Kossuth Ferenc pártelnök zsábjában szenved s ezért a választási reform dolgában holnap összeülő ankétnen sem jelenhet meg. A vidékről lelkes táviratok érkeztek tegnap; mindegyik a mellett bizonyít, hogy a választók helyeslik a Kossuth-párt magatartását. A jüezsgyarmati függetlenség párt, mely vasárnap alakult meg, ugyszintén a szegedi polgárok táviratban üdvözölték az országos pártot. Némi élénkséget csupán Polónyi Géza teremtett ma a klubban. Újságírókból álló társaság előtt azt fejtegette, hogy a harcok ellenzékének most kell leszerelni, ha gróf Tisza István miniszterelnök bukását akarják. Polónyi azzal okolta meg okoskodását, hogy ha az ellenzék hirtelen abbahagyná az obstrukciót, Tiszának nem volna ideje a hadügyminiszterrel bármiféle megállapodásra jutni a Magyarországnak adandó nemzeti engedmények dolgában, mig most bőven van ideje, hogy előkészítse a katonai reformok megvalósítását.

A néppárt s a Szederkényi-csoport tovább harcol. Az előbbi holnap csatasorba küldi Rakovszky Istvánt, aki hosszú beszédre készül.

Uj püspökök. A félhivatalos cáfolattal szemben a néppárt egyik vezető-embere kijelentette, hogy Párvy Sándornak szepeesi gróf Batthyány Vilmosnak beszercezbányai püspökké való kinevezetését betegezett dolog. Ugyane forrás szerint pécsi püspökké Rudnay János bajmőzei plébánost fogják kinevezni.

A választási ankét. Az újjászervezett szocialdemokraták egy küldöttsége tisztelettel ma a képviselőházban Tisza István miniszterelnöknel és felkérte, hogy közülük is hívjanak meg egy-két képviselőt a holnap kezdődő választási ankétre. A miniszterelnök szívesen fogadta a küldöttséget és intézkedett, hogy Mezőfi Vilmos, az újjászervezett szocialista-párti titkára meghívót kapjon. A néppárt több tagja ugyanily képviselést kért a keresztény munkásszervezetek számára, de a belügyminiszter kérelmüket nem találta teljesíthetőnek.

KÜLFÖLD

Óváry Lipót cikke. Az olasz sajtó igen

rokonzenvesen vesz tudomást Óváry Lipótnak ama cikkéről, amelyben a magyar nemzet igazait védi meg Mantegazza Vico horvábarát olasz publicista támadásával szemben. A cikk, amelyet az olasz sajtó vezérgazdasági lap élén tesznek közzé, szembeállítja a horvát irányzatot, amely Strossmayerben és Stadler érsekben csuosodik ki, a hagyományos magyar politikával, amely „a politikai szabadságnak, a felekezeti türelmeségnek, a haladásnak és a kulturának nyílt és erőteljes támogatója volt a multban, ma is az és a jövőben is mindenha az fog maradni”.

Az orosz-japán konfliktus.

Budapest, január 19.

Tohát csakugyan igaz. Oroszország komolyan nem akarja a háborút. Azért mondjuk: komolyan — mert már tegnap jeleztük, hogy ebben az esetben nem csak Manduriban, de Koreában is engedni fog. És ime, bekövetkezett. Egy ma érkezett pétervári távirat ugyanis, nem csak azt jelenti, hogy az orosz kormány most már összeegyeztethetőnek tartja ipari és kereskedelmi érdekeivel a nyitott ajtó politikáját Manduriszágban, hanem azt is, hogy minden más téren is hajlandó Japánnak minden észszerű koncessziót megadni. Így nincs például kifogása az ellen, hogy Japán predomínáljon Koreában, feltéve, hogy ez a predomínálás csak kereskedelmi téren fog nyilvánulni. Már most csak az a kérdés, hogy Oroszország egyáltalán nem akar-e háborút vagy csak még nem akar-e. Az utóbbi feltevés mellett szól az a körülmény, hogy megbízható forrásból érkez hírek szerint, bármilyen erőlyesen készülődik is Oroszország a háborúra, keletázsiai hadserege még mindig nem olyan erős, hogy a siker reményével szállhasson szembe a japán haderővel. Ezt a feltevést erősíti meg Berera angol őrnagynak jelentése is, aki Szjölbulól a napokban érkezett Port-Aruba és azt mondja hogy sokkal kevesebb katonaság van Keletázsában, semmint általában hiszik, és ez a kicsiny hadsereg sem harcoképes.

Nem lehetetlen tehát, hogy Oroszországot ez a körülmény teszi annyira hajlandóvá a békére. Azért késsz mindent megadni egyelőre, hogy azután, ha keletázsiai hadsereget kellően felszerelte és megszerítette, visszavagye mindazt, amit a kényserőség nyomása alatt megadott. Így sejtje ezt Japán is és ezért nem enged semmit merev magatartásból. Annyira nem tágit az első jegyzék alapjáról, hogy, mint Pétervárról telegrafálják, ott a legutolsó japán jegyzék a szó szoros értelmében kedvezőellen hatást tett, mert — így mondja a jelentés — Japán a legnagyobb makacssággal ragaszkodik eredeti követeléséhez, noha Oroszország nagy előzékenységet tanusit. Előzékenységet! Éppen ez az, ami sehogysem tetszik Japánnak. Meg van győződve, hogy az előzékenység álarca mögött a jövőre nézve veszedelmes tervek forogt elnézően. És így, mint egy mai kelettel ellátott tokiói távirat jelenti, a japán közvélemény nagy kételkedéssel fogadja a hírt, hogy Oroszország engedni hajlandó. Az újságok intik a kormányt, hogy ne bízzék Oroszország engesztelő szavaiban s ne felejtse el, hogy az orosz kormány e közben lázas sietséggel fegyverkezik.

Hát az igaz, hogy fegyverkezik, de inkább a kényszerűségnek engedve, mint lázasan. A japán makacsságon kívül különösen a Kínából érkez hírek azok, melyek Oroszországot mindjobban nyugtalanítják. Így például Sanghaiból azt táviratozták a londoni Daily Mailnek, hogy a nankingi alkirály 10.000 főnyi kínai csapatot szándékozik észak felé küldeni. Az első 5000 ember, hir szerint, februárban indul. Az alkirály Japántól egy millió taol ára fegyvert vett. Más tengerparti kerületek alkirályai és kormányzói is

sok fegyvert és lövészeret rendeltek. Nos, ezek a fegyverek és lövészeret rendkívül gyanúsak az orosz kormány szemében. Ugy sejtjük, hogy ezek olyan szerepet fognak az esetleg kitörő háborúban játszani, melyért legkevésbé Oroszország lehet majd hálás. Így hát a dolgok mostani állása szerint csakugyan nem eslekedhetik Oroszország helyesebben, mint hogy annak a bizonyos okos embernek az álláspontjára helyezkedik, aki enged. Csökönnyösen enged. Azt, hogy eleinte kissé vonakodik, makaoskodik és csak lassan-lassan alkuszik meg a viszonyokkal, nem lehet tőle rossz néven venni. De az tény, hogy ma már egész Európában tisztában vannak azzal a magatartással, melyet Oroszországnak legalább egyelőre követnie kell, tisztában vannak azzal, hogy az oroszok felelete békés lesz. Ezt azok, kik jó barátjai Oroszországnak és egúdon: k presztízseért, részben Anglia és Franciaország közbenjárásának vélik tulajdonítani. Sőt egy bécsi jelentés részleteket is vél tudni arról a közbenjárásról. E szerint ez nem volt hivatalos színezetű közvetítés, hanem mindkét hatalom tokiói követe útján csak azt a barátságos tanácsot adta Japánnak, hogy ragaszkodjék a keletásiai statuskvó fenntartásához és kerüljön minden, ami a békét megzavarhatná. Ezek a követe arról is értesítették a japán kormányt, hogy minden ellenkezőtörékvést elítélnek. A bécsi jelentés szerint ez a közbenjárás birta rá Japán, hogy ne küldjön Oroszországnak ultimátumot, ami viszont Oroszországnak teszi lehetővé, hogy megmaradjon békés politikája mellett.

Igen, csak hogy éppen Pétervárról érkező hírek szerint: Japán jegyzéke egyáltalában nem barátságos és így valószínű, hogy a bécsi jelentésnek nincs semmi reális alapja. Ha Oroszország enged, úgy ez valószínűleg nem külső közbenjárásnak, hanem okos megfontolásnak, a maga mostani ereje ismeretének eredménye. Döntő fordulat külföldben a konfliktusban csak akkor várható, ha az orosz kormányok a japán jegyzékre adott válasza Tokióba érkezik. Ez pedig alig várható egy hét előtt.

London, január 19.

A *Reuter-ügynökség* jelenti Manilából: Az Egyesült-Államok ázsiai hajóhada ideérkezett. A hajóhad 12 esemőnél nagyobb gyorsasággal jött. A hajók megérkezésekor utasítást kaptak, hogy Yongantóba menjenek.

Port-Arthur, január 19.

Az orosz távirati ügynökségnek jelentik Szjoulból, hogy ott a bangulat nyugtalanító és európai-ellenes mozgalom kitörésétől tartanak. A diplomáciai küldöttségek védelmének megerősítésére orosz, amerikai és olasz különítmény érkezett ide. A német és francia különítményt várják. A japánok, hír szerint, a kaszárnyákban 600 és a falvaktól 3000 katonára felelt rendelkeznek. A európai-ellenes párthoz tartozik sok magas állású koreai, kik japáni befolyás alatt állanak.

Páris, január 19.

Delcassé külügyminiszter tegnap hosszabban értekezett *Uruszov* herceg orosz nagykövettel. A *Matin*nek diplomáciai körökből közlik, hogy emez ismételt tárgyalások nem azt jelentik, mintha az orosz-japán viszony változott volna. E viszony 10-12 napja változatlan maradt és soha sem volt oly feszült, mint bizonyos táviratok el akarták hitetni.

Páris, január 19.

A *New-York Herald* jelenti Pétervárról: Anglia japánbarát politikája igen komolyan magára vonja a diplomáciai körök figyelmét. Az a kellemtelen érzés támad, hogy Oroszországnak nem annyira Japánmal, mint inkább Angliával kell harcolnia és hogy az egész viszály oka az angol-japán szövetség. Anglia ellen a felső körökben ingerültség uralkodik, mely jelenleg az Egyesült-Államok ellen is irányul.

Páris, január 19.

A *Matin* pétervári tudósítója jelenti, hogy azok a szavak, amelyeket *Miklós* cár az újévi fogadásánál a japán követhoz intézett, körülbelül a következők voltak:

— Örvendek, hogy látom, hogy az ön uralkodója ugyanazokat a békés szándékokat táplálja, mint én magam. Mindig az volt a nézetem, hogy Oroszország és Japán inkább arra vannak hivatva, hogy barátok, mintsem hogy ellenfelek legyenek.

Pétervári távirat szerint az ottani japán követ kijelentette, hogy nézete szerint a még függőben levő kérdések miatt nem volna érdemes háborút kezdeni.

HIREK

Háboru előtt.

Hetek óta háborus hírek izgatják a világot. Így írják az újságok. És aki visszavonult, remeteéletet él, könnyen úgy képzelheti a dolgot, hogy az emberek egymagukból kikelve rohannak fel s alá az utcákon és este, reggel reszkető kézzel bontják fel a lapokat. Vajjon mit hozott a legutolsó hírek óta lefolyt néhány óra? A béke vagy a háboru serpenyője került-e felül? Egymásnak rontottak-e már a páncélvédte hajók? Eldördültek-e a halált okádó ágyuk és hull-e már a drága embervér? Ah, milyen borzalmas kép... Fiatal lányok bizonyára felrettennek tőle álmukból és puhavállu asszonyok nyugtalanul hanykolódnak párnáikon. De hát esedélhető-e ez a kínos izgatottság, ez a gyötrelmes nyugtalanság? Híszon a fiatal lányok lelkében már fellobogott a szerelem szikrája, a hamvasarcu asszonyok felé pedig bájos apróság regegi a „mama“ nevet. El tudják tehát képzelni azok lelkiállapotát, akiknek kedveseik és gyermekeik a csata-terre sietnek, arra a mezőre, melyen a halál kaszája válogatás nélkül aratja le maga előtt az ember-kalászatokat.

Az erős, kemény férfiakat, a nagytrő ifjakat, akik csak egy-két cseppet szürösöltek még az élet kelyhéből, amelyet im éppen akkor üt ki kezükkel a láthatatlan kéz, mikor legégetőbben gyötéri őket a szomjuság. Bátor karjuk lehanyatlak, piros ajkuk elhalványul és szerelmes szívükből hull a vér. Ki gondolhat erre borzalom nélkül? Kinek szeméből ne omlana a könny, ha ennek a rettenetes képek viziója száll elébe?

És bizonyára sir a visszavonult remete is, amint mindezt elképzeli, amint azoknak az izgatott embereknek tömegére gondol, akik éspátdan, ijedten merednek egymásra, ha szembetalálkoznak az utcákon. Sirj, sirj, visszavonult remete, mert más úgy sem hullatja itt könnyeit azokért az ezrekért, akik felett a messzi távolban ott lebeg már a halál szomoru árnyéka. A háborus hírek nem izgatnak itt senkit, legfeljebb a tőzsde néhány emberét és a szegény újságírókat, akinek meg kell majd sarkantyúnia táradt képzeletét, hogy megtalálja a határos színek a vér-fagyasztó csatajelenetek gyors megajzolására. Azok a bizonyos fiatal lányok és asszonyok pedig, akikre olyan aggódó félelemmel gondolsz világtól elvonult, álmódó te, hideg tekintettel siklanak át a háborus hírokon és csak akkor csillan fel szemük, ha valami érdekes mende-mondani vagy valóhíren akad meg. De ami az urakat illeti, azok bezeg érdeklődnek a keletásiai bonyodalom egyes fázisai iránt! Azok már mohón olvassák a háborura vonatkozó híreket és valóban nyugtalanul várják a reggeli és esti lapokat. Vajjon kiűtött-e már vagy nem? Enged a cár vagy nem? Hol dördül el az első ágyulövés és melyik hajó sülyed el először a hideg, a fonoketlen hullámsírba? Ah... milyen unalmas! Még mindig tárgyalnak! Hát meddig akarják még huzni-halasztni? Nem sokáig, véli az olvasók egyike. A japánok nem engednek, az oroszok pedig nem engedhetnek. A háboru kitörése már csak napok, legfeljebb hetek kérdése. Még egy jegyzék — aztán megkezdődik a nagyszerű sziánjáték! Először vizen, aztán szárazon. Vagy talán egyszerre mindkét helyen. De vajlon melyik fog győzni? És megindulnak a fejtegetések, a fogadások, szenvedélyesen, izgatottan. A vitatkozók szemében fellobog a tűz, ugyanaz, amely a harcok tekintetéből süt ki, mikor egymásra rohannak. Minden kávéháznak megvan a maga külön orosz és japán pártja, de ez az érdeklődés a politikai rokon-vagy ellen-szerelvben vagy az ismert adatokra támaszkodó számításban gyökeredzik, de az ember-szeretethek a legparányibb része sincs benne. Ez az érzés még mindig nincsen olyan erős,

hogy messzi országokon és tengereken túl történő eseményekre reagáljon. Hurja csak akkor szőlal meg hangosan, ha közeli hatások durva keze csap le rá. Ha a halálra szántak ordítása fülünkbe hallszik, ha a hulló vér ruhánkra freccsen, ha a borzalmas furiái közelről meresztik ránk retentő tekintetüket.

De az a sóhaj, mely a tengereken át száll el hozzánk: hidegen hagy. Az a vér, mely hegyeken-völgyeken túl ömlik: nem dermedti meg szívünket. Azok a haldoklók, kik milliómérföldnyire távoltságban hörgik el utolsó leheletüket: nem borzasztanak meg bennünket, nem sajtoltják szemünkbe a fájdalom könnyeit.

Kevesen, nagyon kevesen vannak közöttünk, kiknek szívét igazi aggodalommal töltik el a háborus hírek, kik a táviratok bötüi mögött ott látják az ember-testvérek ezreire leselkedő fekete rémeket, a dult arcu, fájdalomkban hajukat tépő hitveseket, a boldogságukat sirató leányokat. Ami érdeklődésünket a messzi Kelet felé irányítja: az a kíváncsiság. És ha vörünk gyorsabban kering a háborus hírek olvasása közben, úgy ezt nem a részvét-okozta izgalom teszi, hanem az a feszültség, melylyel az események alakulását lessük, melylyel az érdekesítő é drámai jeleneteket várjuk.

De a szívünk hallgat, hallgat mélyen. Mert nem tudunk messzire szeretni, mert szeretetünk pislikoló szikra, melyet csak a közeli hatások-felizgatta örzés tud lángra lobbantani. A messziről érkező hírek fulvalma hatástalanul suhan el fölötte. Olvasásuk közben nem gondolunk a mögöttük rejlő borzalomokra, az esetleg kitörő háboru rettenetességeire, nem gondolunk arra, hogy minden elesett katoná nem csak egy sírba szállt emberéletet, hanem azok-kivül is töméntelen bánatot, végbetetlen fájdalmat és vigasztalan gyászt jelent. Minden halott mögött stét proc szülő buzódik, hozzátartozóknak, barátoknak, ismerősöknek, szerelmesekek szomoru seregése...

Mindez csak akkor jut majd eszünkbe, ha az újságírói toll olyan erővel, olyan színekkel rajzolja majd meg a borzalmat, hogy képének szemléletessége a közelség, a közvetlen hatás erejével hat képzeletünkre. Majd akkor...

Addig azonban hallgat a szeretet szívünkben. Mert gyöngö, gyöngö... Messzire csak gyűlölni tudunk. Országokon, hegyeken, völgyeken és tengereken keresztül. És örökké és engesztelhetetlenül! Oh, ha ilyen ereje volna a szeretetnek! Akkor... ki tudja megmondani, mi volna akkor? Olyan messzi vagyunk még ennek lehetőségétől, hogy el sem tudjuk következményeit képzelni. Ami nem is csuda: mert hisz ahhoz, hogy ez az idő lekövetkezzék, roppant lelki átalakulásokon kell keresztülmennünk, talán olyanakon smilyeneken testileg mentünk keresztül, míg alsóbrendű elődeinkből a mai emberekké fejlődünk.

Ma még csak álmodni tudnak egyesek erről az időről. És bizonyos, hogy ez az álom szép, szebb minden valóságnál és bünt követ el, ki ilyen álmódót durva kézzel ráz fel az életre. Mert ennek a messzi, messzi jövőnek ezek az álmódók az uttörői.

E. A.

Budapest, január 19.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 15-ikén uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megajzításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— *Gizella* bajor hercegnő Budapesten. *Gizella* bajor hercegnő, aki tegnap Münchenből Bécsbe érkezett, holnap, szerdán délután 1 óra 45 perokor szűkebb kíséretével Budapestre utazik leányának, *Augustia* íhercegeasszonynak látogatására. A heregeasszony, az eddigi megállapodások szerint, több napot tölt a fővárosban.

— **Gyors-miniszterek.** Ne olyan miniszterek tessék ezt az elnevezést érteni, akik — ha csak napokig is — de voltak miniszterek. Azokról, ha más nem, tudott a király, aki kinevezte őket. A gyors-miniszterek azok a kis szórakozottak, akik tévedésből beülnek a bársonyszékbe, elfoglalják az igazi miniszterek helyét, de a t. Ház kicsatán kaczagása fölébreszti őket az átom-miniszterségből s akkor éppen olyan gyorsan hagyják ott a bársonyszéket, mint amilyen öntudatlanul foglalták el. Az igazi minisztereket kivéve az intrika vagy saját gyöngeségük, az ilyen gyors-miniszterek kivégzéséhez elégséges egy egészséges kacagás. A t. Ház mai ülésében Lengyel Zoltán érte ez a sors. Mialatt Udvarfy Ferenc néppárti obstruktor elhíntette szavaival az átomport, Lengyel Zoltán fölkel helyéről, lement a völgybe s nyilván az volt a szándéka, hogy tintát, tollat, papírost vesz a horvát miniszter asztalkájáról, de amit álmatagon babrálgatott a papírlapok között, meglepedeztetett a szónokról, az ülésről, mindenről s egyszerűen beült Cseh Ervin bársonyszékbe s ott kezdett írni, nyugodtan, mintha az ügyvédi irodájában volna. Az egész parlament álmos hangulatát bizonyítja, hogy aránylag sokáig jöhathott a miniszter helyén s nem is vették észre. Ot vagy hat perc múltán azonban mégis meglátták néhányan s felhangzott az ébresztő kacagás.

— Nini, a Cseh helyett Lengyel lett a horvát miniszter.

Kacagtak s ez elég volt ébresztőnek. Lengyel Zoltán mint gyors-miniszter bevégezte karrierjét s addig se lehetett miniszter, mint ameddig rendes körülmények között egy beszédét elmondja.

Különböztetett Lengyel Zoltánnak már több elődje a gyors-miniszterekben. Legutóbb Sándor Pállal esett meg, hogy tévedésből a miniszterelnöki székbe ült. De éppen csak hogy beereszkedett, már fel is pattant, mintha az a bársonyszék gombostűkkel volna kipárnázva. (Hát hiszen lehetséges, hogy így is van.) De voltak érdekesebb elődök is. Az öreg Paczolay, aki testi terjedelmre elhagyta Móricz Palyát, Tisza Lászlót és Prileszky Tádét, egyszer a balközépről legurult a völgybe s tévedésből beleült a kereskedelmi miniszter bársonyszékébe. Szomszédja, az akkori kultusz-miniszter, a legnagyobb figelmával fordult hozzá:

— Szervusz, kegyelmes uram!

Az öreg Paczolay rémülten nézett körül, csupa kacagó embert látott s akkorát ugrott, hogy a lelegezárabb tornatanár is megsárgult volna az irigységtől. Mindig elpirult, ha gyors-miniszterségére előztek.

De legmulatságosabb volt a Krajcsik püspök esete. A címzetes püspök ösztövről, hajlott nyakú és nagyon süket ember volt. A t. Házban Wahrmann Mór szomszédságában ült. Egy alkalommal Wahrmann valamelyik miniszterrel beszélgetett s Krajcsik a maga szórakozottságában csak Wahrmannt látta, tehát mellette ült. Egyenesen a miniszteri székbe helyezkedett s a legnagyobb flegmával kezdett egy levél megírásába. Köröskörül már nevettek, de a püspök süket lévén, semmit sem hallott. Nyugodtan írta tovább a levelet. Az elnök már a cs-negyetűhöz nyult, de nem tudta megrázni, úgy kacagott, úgy csurogtak a könnyei. Krajcsik még mindig nem vett észre semmit. Már a borítékot akarta megejmezni, mikor végre Wahrmann Mór meglátta a karját.

Krajcsik nyugodtan kérdezte:

— Parancsolsz?

Wahrmann a fölébe ordította:

— A miniszter székében ülsz!

Krajcsik püspök akkor nézett körül s úgy megjegyezte, hogy — háromszor keresztet vetett magára s még a teremből is kifutott . . .

— **Vilmos császár látogatása.** Berlinből jelentik, hogy a német császár ma meglátogatta Simon James nagykereskedőt, a babiloni ásatások legfőbb pártfogóját. A császár két óra hosszáig volt Simon vilájában s nagy érdeklődéssel szemlélte az ott lévő legújabb kiásott babiloniai régiségeket.

— **Baksay Sándor údvözlése.** Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásiügyi miniszter tegnap melegbűtő táviratot küldött Baksay Sándornak, a dunamelléki református egyházkerület új püspökének, amelyben gratulált neki püspökké való megválasztásához.

— **Ünnepeit pénzügyigazgató.** Wolftrumb Károly kir. tanácsos, székelyvárosi pénzügy gazgató, érdemlő tisztviselői pályáinak harmincadik év-örödlőjét ünnepeit ma számos tisztelői és a vezetés alatt álló nagy tisztviselői kar. Az ünnepeit csak két esztendője a székelyvárosi pénzügyigazgatóság élén, de odaadott új szeretettel és nagy szakudásával már e rövid idő alatt is kivívta tisztikarának és a főváros közönségének osztatlan nagyrabecsülését. A székelyvárosi pénzügyigazgatóság tisztái a délelőtti folyamán teljes számban tisztelőit szerelati időnkénti s ez alkalommal neki becses emléktárgyat nyújtott át. Este a Drechsler-vendéglő díszteremben 200 terítékes lakoma volt, melyen a jubiliáns tisztviselőt többek között Hübert Huzsák kir. tanácsos és Markovich György pénzügyi tanácsos köszöntötték fele.

— **Gróf Tisza István honvédszázados.** Mint értesültünk a király gróf Tisza István szolgálaton kívüli viszonyban honvédszázadosnak nevezte ki. A miniszterelnök eddig tudvalevőleg tartalékos huszárfőhadnagy rangban volt tagja a honvédségnek. Megemlítjük itt, hogy ő fészege Demeczky Mihályt a Ferenc József-intézet kormányzóját honvédszázadosnak nevezte ki. Hasonló kitüntetésben eddig csak München Aurél országgyűlési képviselő részesült, aki tudvalevőleg sok év óta egy a képviselőházban, mint a delegációban a katonai ügyek elődjéje.

— **Tuan herceg nagybeteg.** Pekingből táviratozzák: Hiitüritők jelentései szerint Tuan herceg komolyan megbetegedett és Tung-Fu-Sing meghalt. Tuan herceg és Tung-Fu-Sing tudvalevőleg a boxerláadás vezérei voltak és az európai hatalmak nyomására száműzték őket Kína belsőjebe.

— **A megbüntetett német trónörökös.** Több németországi helyőrségi városban tudvalevőleg betiltottak *Bayerlein Zapfenstreich* című drámáját Berlinben előadták a darabot és a német trónörökös megjelent a premiéren. A császár e miatt fegyelmi uton megbüntette fiát.

— **A budapesti új szerb főkonzul.** Belgrádból jelentik tudósítónk, hogy a bécsi szerb követség titkárárt, Popovic Dimitrij főkonzulival ranggal a budapesti szerb főkonzulátus vezelőjévé nevezték ki.

— **A hercegprímás körlevele.** Vaszary Kólos hercegprímás most adta ki ezidei első körlevelét, melyben köszönetet fejezi ki az újví gratulációkért. Közli egyszerűen az általa indírtó könyvek jegy zékét. Ebbe a jegyzékbe a hercegprímás fölvette a sokat emlegetett Loisy abbé *La Religion* című legutóbbi művét is.

— **Péter király bajja.** Egy bécsi lap, a *N. W. J.* egyebet sem tesz, mint ezeket a bujokat szellettei a világ előtt jó ideje. Hol az adósságairól beszél, hol azt jelenti, hogy Péter király hejzete tarthatatlan, le fog mondani s még sok más efféle dologgal traktálja a nyilvánosságot. Legújabbban Péter király lemondását hangsúlyozza megint, mint olyan eshetőséget, amelynek előbb utóbb ugys is kellett következnie. E szerint a szerbek királyja maga látta te helyzete tarthatatlanságát s önként határozta el, hogy lemond a trónról mikor ez megtörténik, a hatalmak jelölnek újkirályt, akinek aztán már nem lesz köve a keze megbünteti, azokat a tisztteket, akik az összekötövesben és a juniusi időkiésben résztvettek. A lap továbbá még azt is közli, hogy Nikita montenegrói fejedelem megbízást kapott a szerbiai visszás helyzet tisztázására. Hát a nyári bizonyos, hogy Péter királynak megvan a maga bajja, de az említett bécsi lap meg egyenesen annyi bajt halmaz a vállára, hogy isten eszdája volna kibírni ezt a sok súlyos terhet. Ezzel szemben az a gyuan áll fenn, hogy egy rendszeresen szervezett ügynökségnek áll érdekében, hogy ezeket a tömeges kényelmentlenségeket Péter királyról forgalomba hozza Péter király terrorizálására és a külföld megfélemlítésére.

— **Kray Pál emléke.** Eperjesről táviratozzák: Lelkes ünnepeit ült ma a 67. gyalogezred nagyevő tulajdonosának, báró Kray Pálnak balála századik évfordulója alkalmából. Az ünnepen megjelentek báró Mertens tábornagy, kassai hadtestparancsnok, Kray poszonyi főügyész, a vitéz tábornok dédunokája, az iglói és kis-szebeni helyőrségek s az összes polgári hatóságok. A plébánia templomban délelőtt 9 órakor gyászmise volt a hős lelküdvért aztán báró Mertens hadtestparancsnok díszszemlét tartott az ezred fölött. Majd lovag Mikulicz ezredparancsnok intézett lelkesítő beszédet a katonasághoz, mire lakoma volt a tiszt kaszinó felidiszteit termében. Kray tábornagy összes képeit és mellszobrát megkoszorúzták és gyászlatyollal vonták be. Mertens hadtestparancsnok mondta az első pohárköszöntőt a királyra, ma d Mikulicz ezredparancsnok állt báró Kray szobra elé s lélekemelő beszédben méltatta Kray hadvezéri jelentőségét s végül felolvasta a hős dédunokájának, gróf Zichy Jánosnak alapítólevelét, amely szerint dédapja emlékére 20.000 koronás alapítványt tesz az ezrednek. A mai ünnepély alkalmából az ezred kórosztat küldött Kray tábornagy késmárki szülőházának emléktábla ára, a budapest-belvárosi templomban levő síremlékre s a bécsi hadsereg-muzeumban levő mellszobrára is. Az ezredparancsnok a mai nap emlékére az összes fegyelmi büntéseket elengedte és délután a legénységet megrendelgelék.

— **Főolvasások.** A Magán-tisztviselői Olthona január 23-án, szombat este lélekemelő főolvasó estét rendez saját helyiségében. (Értesítendő-körút 49. sz.) Az estén Gelleri Adótt a reklám monografijáról olvas föl. — A Csallóköznek Köre január 20-án főolvasó ülést rendez. Az ülésen Bróly Mihály és dr. Raab Manó tartanak főolvasást.

— **Adakozás.** Németh Manóé az ingyentej javára 5 koronát küldött be hozzájuk. A jótékony adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **A tüdővész nem ragadós.** Ha csakugyan megállja a helyét az, ami mellett Behring titkos tanácsos tegnap Berlinben tartott felolvasásában kardoskodott, akkor az emberek nagy lidércenyomást szabadulnak meg. Manapság, amikor még távolról sincs annyi szanatórium a világon, ahol tüdővéstől megtámadott összes ember-társaink helyét és megfelelő ápolást találjanak, mennyi gyötrelmet okoz az egészséges családtagoknak és a jöbérátoknak az, hogy látniuk kell a beteg szenvedését és hogy óvatosan kerülniök kell őket, nehogy a veszedelem reájuk is áttérjedjen. Nos hát Behring tanácsos a leghatározottabban állást foglalt az ellen, hogy a tüdővész emberek terjesztik a tüdővést. Az ő meggyőződése az, hogy ezt a kegyetlen bajt a tüdővész tehenek teje a csecsemőbe oltja bele. Ennek megfelelően azt is következteti Behring, hogy tüdővészre való hajlandóság nincs, hanem a gyermek legelsőkorában korában veszi magába a betegséget, amely ellen a legjobb szer a forralatlan tej. Ezeket mondja Behring s képzelhető-e nagyobb áldás az emberiségre nézve egy ilyen tudományos megállapításnál, ha — kétségtelenül be is van bizonyítva?! . . . De vajjon ki fogadhatja el megnyuvással Behring tanácsos állásfoglalását teljes értékűnek? Az az állásfoglalás, amely homlokegyenest ellenkezik a tüdővész szanatóriumoknak, a tüdővész betegek kezelésének alapelveivel: a logodonosabb elkülönböztéssel. Adja isten, hogy Behringnek igaza legyen. Hogy csakugyan beváljon az, hogy a tüdővész abban a szervezetben marad elszigetelten, amelybe belevette magát valamikor, s az orvosi tudomány már csak azval a feladattal bírközzék meg, milyen uton-médon lehet enyhíteni, vagy végleg elpusztítani a tuberkulózist. Mert amíg ez nincs meg, addig úgy állunk, hogy ez a betegség, amint mondani szokás, kizárólag a „gazdagok betegsége”, a szegény pedig inkább meg ne született volna, ha belesik. Sok pénzzel, kitűnő szanatóriummal, klimatikus gyógyhelyekkel még lehet valamit csinálni elene, de szűkölködvé, nyomoruságos lakásokban a biztos pusztulást jelenti.

— **Turisták pusztulása.** Leobenből jelentik, hogy azt a két turistát, aki szombat óta eltűnt és legnagyobb valószínűség szerint lavina áldozata lett, minden buzgó kutatás mellett sem tudták megtalálni. A mentő-expedíció sikertelen fáradozása után most már minden reményt feladtak, hogy dr. Nabl és dr. Lebzelter megtalálják. A két turista szombaton délben utazott Prábiel felé, ahonnan rögtön nekilátta a Reichenstein megmászásának. Mindenképpen turista-követelmények szerint voltak felszerelve. Az út, amelyen mentek, nyáron nem veszedelmes Szombat esie megbeszélés szerint dr. Redlich barátjukat kellett volna Prábielben találkozniok, s onnan szánon mentek volna vissza Leobenbe. Dr. Redlich hiába várt, vasárnap végre elment Leobenbe és jelentést tett. Az expedíció hétéfőn költ utra, de hóúvás veszedelme fenyegette s azért délután abba kellett hagynia nyomozását. A Reichenstein állandán ködvé van burkolva s a vonatról látni lehet, amint a meredélyeken lavinák gördülnek le. Az expedíció nem juthatott fel a turistakunyhóig, amelyben ha meghunyaszkodhatk volna az eltűntek, meg is menekülnek mert több napra való tüzelőfa és eleség van benne. Csakhogy körülbelül teljesen ki van zárva, hogy odajuthattak a kunyhóig a turisták, mert közben, ameddig az expedíció eljuthatott, étehu lakdéra bukkantak, amiből arra következtetnek, hogy akkor újult folytatta a két szerencsétlen ember a hegymászást és nem tért be a kunyhóba. Az expedíciót különben magát is meglepte egy lavina, amelyből azonban kimenekült. Másnap Leobenből még hat uriember érkezett s így megerősödvé az expedíció megint megpróbálkozott. Tovább is juthatott s lábnyomokra is akadnak egy helyen, ahonnan a szél leujta a havat. Ezek a nyomok fő felé is, lefelé is vezetnek, de egy hatalmas lavinánál eltűntek s a tulsó oldalon nem kerülnek elő. Holnap újabb expedíció indul Mühry gráci főmárnok vezetése alatt, ámbár ettől sem várunk semmi különösebb eredményt, mivel az általános vélemény az, hogy valamelyik lavina elkapta a két turistát s egy mélységbe sodorta. Dr. Nabl, a leobeni bányakadémia tanára, huszonhétéves s Bécsben és Cambridgeben végezte tanulmányait. Rendkívül ügyes turista s már több veszedelmes hegyi- kirándulásban vett részt. Dr. Lebzelter huszonöt éves ügyvéd s egyike volt a legóvatosabb turistáknak.

— **Farsang A Tisztviselő-lepi Iskolások szegénysorsu iskolagyermekek főruhására február 1-én hangversenyre el bekötött tánceset ad a Házpítő Tisztviselői Egyesületnek helyiségében (Szapary-utca 7-9. sz.) — A VI. kerületi Hittelki Demokrata-ház január 24-én házi-estét ad a kör helyiségében. — A budapesti szerb kereskedők és iparosok Széna nevű delegyete január 27-ikén a Royal-szállóban dal-és táncestet rendez. — A zalaegerszegi kereskedőfiúk Önképző-Egyete február 6-ikán hangversenyre el egybökötölt bált rendez a zalaegerszegi népkonyha javára.**

— **Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége.** Eletravaló eszmét vetettek föl az Országos Nőképző Egyesületnek szombaton tartott választmányi gyűlésén. Arról van szó, hogy a Magyarországon fennálló nőegyesületek, amelyek kulturális és emberbaráti célokat szolgálnak, együttesen megalakítsák a *Magyarországi Nőegyesületek Országos Szövetségét.* A Nőképző Egyesület választmányja lelkesedéssel tette magáévá a szép eszmét és ennek megvalósításáért érdekében körlevelet intéz hazánk összes nőegyesületeihez csatlakozásra szólítva föl őket. Az indítvány előadója még ebben a hónapban a nyilvánosság előtt előadást tart a szövetség lényegéről és jelentőségéről.

— **A rádium gyógyító ereje.** A sok csoda'ulajdonság között ez is meg van az új anyagban. A kísérletek közt, amelyeket ebben az irányban folytatnak a rádiummal, érdekes dr. Morton tekintélyes new-yorki orvosnak a beszámolója. A látása szerint három esetben rákot rádiummal gyógyított meg és két esetben annyira javult a baj, hogy nemskára kétségtelesenül teljesen meg fog szűnni. A rádiumnak és az X-sugárnak a legjobb hatása, ha bőrrákról van szó, de a szövete nincs hatékony. Ha azonban sikerül az egész testet átjárni olyan folyadékkal, amely fluoreszkálni tud, akkor a test belsejében lehetne fluoreszkálni előidézni. Egy minimális kis lámpát nyelhetne le az ember és ezáltal a gyomor belsejében fluoreszkálást lehetne előidézni, vagy pedig a betegnek először gyógyszert és utána fluoreszkáló vizet lehetne beadni. De az utóbbival, mert nagyon veszedelmes, roppant óvatosan kellene eljárni.

— **Ha rákot vagy más bá' gyógyított** — mondta továbbá dr. Morton — akkor a beteg egész szervezetét chininnel vagy más oldattal átjárom át, amely az X-sugár behatása alatt fluoreszkálni képes. Azután átterek az X-sugárral vagy a rádiummal való gyógyításra. A múlt évben e terv szerint gyógyítottam és a rákot csaknem minden esetben meggyógyítottam. Krónikus malária, lupus, tuberkulózis esetében is jó sikert értem el és mindannyiszor arról volt szó, hogy a sejtözetben való elváltozás előidézésével tönkretegyem a baktériumokat és parazitákat. Határozott meggyőződésem, hogy a tudósvét meg lehet gyógyítani ha a napugár kémiai alkotórészeit a vérbe viszük és azután rádiummal kezeljük. A rádium és az X-sugár hatása olyan, mintha egy justa embert megölkünk. Izgatják a természetet, hogy új sejtek képzésének munkáját kezdje meg. A rádiummal való elökés nagyon óvatosan kell lenni. Ha nagyon erős lökést adunk, akkor gyógyítás helyett ölhetünk vele.

— **Pincéselési és kertészeti tanfolyamok.** A földművelési minisztérium az okszéri pincéselésre vonatkozó ismeretek terjesztésére a budafoki pincemesteri tanfolyamon szőlőbirtokok és gazdaságok részére időleges tanfolyamot rendez, amely e hó 25-ikén kezdődik. — A kertészeti tanintézetben a jövő héten kezdődnek a harmadéves hallgatók szóbeli vizsgálatai, amelyekre 8-ten jelezték.

— **Egy forradalmár kalandja.** Egy francia újság, a *Le Rappel* ír a következőket: Spiridon Nikolajevics Sándor, aki a kievii egyetem hallgatója volt, forradalmi üzemek miatt halálra ítélték és az ítélet végrehajtásáig bebörtönözték. Az elítélt, asszonynak öltözve megszökött a börtönből és Romániába került, ahol orosz titkos ügynökök kinyomozták és letartóztatását kieszközölték. Az orosz kormány erre az elítélt kiszolgáltatását kérte, de Románia ezt megtagadta és a magyar határra vitette Spiridon Sándort aki most Magyarországon van, ahol nem esik semmi bántódása.

— **Halálozás.** Fűredi József, az aradi színház tagja, a fővárosban is ismert jeles színész ma Récezy tanár klinikáján meghalt. Fűredi Krescsányi társulatából ismeri a főváros közönsége. Krescsányiól Aradra szerződött. Bár súlyos betegség nyelvérák kizozta, naponta ott volt a színpadon. Január 8-án játszott utoljára s másnap kórházba ment. Pár napja hozták fel Récezy tanár klinikájára, ahol megoperálták, de hiába. Temetése holnap, szerdán délután lesz.

— **Frank megvesztetési ügye.** Zágrábról táviratozzák: Dr. Frank a tartománygyűlésen azt indítványozta, hogy állítólagos megvesztetési ügyében egy parlamenti bizottság küldessék ki. A tartománygyűlés ezt az ügyet öös-bizottsághoz utasította, mely elhatározta, hogy a plénumnak a bizottság kiküldetésének mellőzését fogja indítványozni.

— **Öngyilkos vaskereskedő.** Szegedről táviratozzák, hogy Bruckner Ede vaskereskedő felesége, egy 24 éves fiatal asszony ma revolverrel halántékán lölte magát és szörnyethalt. A szerencsétlen nőnek három gyermeke maradt árván.

— **Újabb szerencsétlenség a Metropolitánvasuton.** Párisból táviratozzák: Tegnap éjjel 11 óra 20 perokor a Metropolitánvasut egyik vonala egy tolatóféltben levő vonaba ütközött, miközben hatan megsérültek. A balesetet téves szabadjelzés okozta.

— **Ingvenykenyér.** A Podmaniozky-utcai kenyérszító boltban vasárnap e hó 17-én 6825 adag kenyéret osztottak ki.

— **A megabongolt Gotterhalte.** A kolozsvári minoritarend temploma előtt, mint a Keleti Értésítőnek jelentik, az egyetemifjúság ma délelőtt megabongolta a Gotterhaltat. A görögkatholikus hívek ma tilték meg a vizkereszt ünnepe, amely alkalommal a házirend rendes a szokásos híven a minoriták temploma elé díszszázadot állított ki, a katonabanda pedig a díszfűzek után rázendített az osztrák himnuszra. Alig hangzottak el az első ütemek, az egyetemifjúság hatalmas abong-kiallásokba tört ki. A rendőrség közbelépett és fölkírta a tüntetők neveit. A tüntetésre okot szolgáltatott az a körülmény, hogy Bíró Béla plébános, pápai praelátus Urmapján és a föltámadás ünnepén lemondott a gyűlölt nótáról, Deanu román esperes azonban ragaszkodott hozzá, noha előre figyelmeztették, hogy botrány lesz belőle.

— **Házasság.** Dr. Erdős Bertalan nyiregyházi ügyvéd eljegyezte Kohn Gizella kasszuszóbit, Kohn Gábor fölbirtokos, hevesi lakó leányát.

Taub Arnold eljegyezte Holländer Szerén kasszuszóbit, Holländer Ignác leányát Budapesten.

— **Meghúszított betörés.** Özevy Glaser Károlyné született Metz Mária ékszerüzlet tulajdonosa, akinek az Üllői-ut 52. szám alatt van az ékszerüzlete, feljelentést tett a rendőrségen, hogy e hó 16-án éjjel betörést kíséreltek meg az üzletében. Helyiségével szomszédos a Hahn Bernát vendéglőhelyisége. E hó 16-án éjszaka — mint rendszeren — a boltja helyiségben lakásban aludt s éjjeltájban gyanus zajra ébredt fel. Revolverrel a kezében a boltba sietett és látta, hogy a vendéglő felől lévő választófal át van törve és kezek nyulnak át a boltba, hogy jobban kibontsák a faat. A bator asszony nem vesztette el lélekjelenlétét, hanem revolverével belelőtt a nyílásba. Azután hallotta, hogy többen menekülnek a szomszédos vendéglőből. Rendőrt hívatott, akivel bement a vendéglőbe, amelynek az utcára nyíló ajtaja fel volt törve. A vendéglőben a nyílás mellett egy élesre fent nagy kést, egy vésőt és álkulcsot találtak. A betörők valószínűleg hárman voltak. A rendőrség nyomozza őket.

— **Isztisztelek.** A pesti izraelita hitközség dohányutcai templomában, ugyszintén a Rombach-utcai zsinagógában a péntek esti isztiszteleket további intézkedésig 4 1/2 órákor kezdődik.

— **Öngyilkos gyártulajdonos.** Bécsi tudósítók távirati jelentése alapján hírt adunk már dr. Winternitz Pál podharti mechanikus szövőgyár tulajdonos öngyilkosságáról, akit súlyos anyagi bajai kergettek a halálba. Dr. Winternitz eredetileg a jogi pályára készült, de közvetlen tanulmányai befejezése után atya hírdelen elhunyt és Winternitz elhatározta, hogy átveszi a könhofeni szövőgyár vezetését. A gyár atya életében jelentékeny jövedelmet hajtott és igen tekintélyes forgalma volt. A fiatal Winternitz telve ambícióval fogott a gyár vezetéséhez és különösen a modern technikának a szövőipar terén felálalt vívmányait alkalmazta előszeretettel, hogy ezáltal a gyárat minél modernebb és nagyobbzábasúvá tegye. A drága gépek és egyéb eszközök alkalmazása által azonban a gyár jövedelme csökkent. Ehhez járult még, hogy Winternitz egyáltalában nem volt kereskedő szellem, lassacskán pénze is elfogyott. Hogy ezeken a bajokon segítsen, társult egy Friedmann Mór nevű gazdag bécsi kereskedővel, aki rokona is volt. A gyár azonban még így sem prosperált és rövid idő alatt 6 millió korona passzívval esdődött mondták. A hitelezőknek egyezség útján való kielégítése után Winternitz és Friedmann egy új gyár létesítéséhez fogtak és megalapították a podharti mechanikus szövőgyárat. Az új vállalatban íőleg az volt ártalmukra, hogy nem volt bankhitelek és így más uton kellett drága kölcsönöket szerezniük. Közben meghalt Friedmann és ettől fogva a gondok Winternitz vállára neheztedek. A bukás réme ismét kísértett és teljes bizonyossággá vált, amidőn egy konkurens szövőgyár összevásárolta a hitelezők 2,600.000 koronát kitevő követelését 1,200.000 koronáért és ennek behajtása iránt megette a törvényes lépéseket. Winternitz közölte a válságot Friedmann özvegyével, aki vagyona romjaival, mintegy 80.000 koronával volt érdekelve a gyárban. Friedmannét nagyon megrendítette a hír és kétségbeesésben öngyilkosságra szánta el magát. Még aznap este, mielőtt lelétekké volna, kinyitotta a szobában alkalmazott légszusz-csapot és egész éjjel nyitva hagyta, hogy a kiömlő gáz megölje. Winternitz Friedmanné családját megfogja elkeserítette és ettől a perotól fogva buskomorságra esett. Halála előtt levelet írt ügyvédjének és egy jóbarátjának és ezeket arra kérte, hogy gondoskodjanak szegény feleségéről. A gyárat a hitelezők lefoglalták és a hatóság beszüntette az üzemet, amiáltal kétszáz munkás és alkalmazott kenyéret vesztette.

— **Orvosok közgyűlése.** A budapesti orvosklub e hó 27-én délután 5 órákor tartja közgyűlését Szentkirályi-utca 22. számú helyiségében.

— **Vasuti szerencsétlenség.** A Szinj—Spalatonon törített vasuti szerencsétlenséget orkászéri hóvihár idézte elő. A mozdony és az utána következő

négy kocsik kisiklott és huszméternyire lezuhant a föltésről. Egy utas szörnyethalt, tizenketten megsebesültek.

— **Felrobott patron.** Bécsből táviratozta tudósítók: A Houmarkton levő kaszánya közelében egy Novak Ferenc nevű munkás ma délben patronokat keresgélt. Egy bécsi lapban közölt regényfolytatásban ugyanis azt olvasta, hogy azon a helyen egy patron van elásva, amelyben ezerekorona bankjegye van. Sokáig keresgélt, migem őt patronot talál és azokat hazavitte lakására. Ottthon addig piszkálta az egyik patronot, míg az felrobott. Dinamittal vagy ekrazittal lehetett megtöltve a patron, mert az explozió oly heves volt, hogy szobája falait szétvetette és a munkásnak is letépte karjait. A szegény ember haldokolt már, amikor segítség érkezett.

— **Magyar tisztek Japánban.** A tizedik hadtest tízérezredének két fiatal tisztje utban van Japán felé, hogy szolgálatait felajánlja a mikádónak. Chrobs Adolf 23 éves hadnagy és Erber Kálmán 21 éves tiszthelyettes hagyta itt ezredükét és indultak neki a hosszú utnak. Nem egészen a saját jószántukból határozták el magukat s nagy utra, de a körülmények is kenyserítették őket erre. A két fiatal tiszt nagyon könnyelmű életet élt és temérdek adósságra keveredett. Egypárszor sikerült rendezniök a dolgot, de végre is kifogytak minden segítségből s egy uszorsá kezébe jutva nem a legenyesebb uton igyekeztek pénzt szerezni. A dologban kellemetlenség támadt s bár Erber édesatyja rendezni akarta az ügyet, a két fiatal tiszt mégis szabadságot kért ezredétől és elutazott. Vissza se tértek több ezredükhöz. Leveleket küldtek Szófából, amelyben azt írják, hogy a macedóniai esendőséghez akarnak belépni; utabban azonban egy tengerparti városból írtak levelet a hadbírónak, amelyben elmondják, hogy Japán felé igyekeznek, hogy ott beálljanak a hadseregbe.

— **Uj amerikai táncok.** A cache-walk akárhogyan tombolt is végig a művelt világban hátrálni kénytelen, még pedig ugyancsak amerikai táncok előtt. És mivel Párisban igen nagyon tetszenek ezek a táncok, nyilvánvaló, hogy meg fogják tenni ök is körutjukat a művelt világban. Két ilyen táncról van szó: az egyik a *trans-atlantic*, a másik a *boston-ball*. A Nouveau-Cirqueben kerültek bemutatásra s szaktértők állítása szerint végtelenül graciózusak és festőiek s főnmasággal a brutális cache-walk fölött toronymagasságban vannak. Egyébként mint betétek szerepelnek egy nagy némajátékban s az ideai farsangban nagy sikereket jósolnak nekik a párisi szalonokban. A boston-ball voltaképpen egy táncjáték, match, amelyet hat pár vív meg. Egy-egy mezőre három pár jut. A *trans-atlantic*-et ellenben párosan járják és tíz motívum jut benne tizenhat taktusra, öt-öt motívum váltakozva lassu, illetőleg rendkívül gyors. Ebben a váltakozó ritmusban igen nagy varázs rejlik. Azt állítják, hogy a *trans-atlantic* úgy aránylik a cache-walkhoz, mint a költészet a prózához, s rohamosan hódít majd tért a báltermekben.

— **A párbajorvos megsebesülése.** Párisból jelentik: Stern Jacques bankár és sportférfi tegnap kardpárbajt vívott gróf Montesquieu Róberttel, aki a Ori de Párisban sértő cikket írt az édesanyjáról. A harmadik támadásnál Montesquieu könnyű sebet kapott a mellén. Montesquieu annyira izgatott volt, hogy nem tudott vívni s izgatottságában orosdát szurta meg.

— **Véres táncmulatság.** Szekszárdról írják: Az itteni katolikus legényegylet e hó 17-én műkedvelői előadást és táncmulatságot rendezett. Tízvenötben Koch József esztergályos-segéd új színesszurta Vidács József rendezőt, hogy az rögtön a táncteremben meghalt. A véréngző Koch azután halálos sebet ejtett Csonka Sándor és Allignander Károly mesterlegényeken és a vendéglősnék az orrát keresztül-szurta. Kochot elfogták.

— **Tolvajvilág.** A rendőrség letartóztatta Dénes Pál napszámot, aki szálláskeresési ürügye alatt több lopást követett el. — *Fratrak* Mari és *Demeter* Judit cselédeinyokot letartóztatta a rendőrség, mert a gazdájukat meglopták. — *Rosenberger* Zsigmond utazó Vas-utca 17. számú lakásában betörők jártak s az egész lakást kifosztották. Négyezer korona értékű ékszert, ezüstöt és ruhát vittek el. — Tolvajkulcos lakásfosztogatók jártak Bauer Vilmos henteslegény soroksári-uti lakásán, ahonnan 300 koronát és öt holmit, *Gombos* Hungó óras Gyár-utca 34. számú lakásán, ahonnan 90 koronát és ékszert, *Husochon* Géza magánzó Rökk Szilárd-utca 11. számú lakásán, ahonnan 500 korona készpénzt és 110 korona értékű arany-neműt és *Schlesinger* Jakab kereskedő Király-utca 6. számú lakásán, ahonnan 1200 korona értékű ezüst-neműt loptak el. — A rendőrség Erdős Károly napszámot, Molnár János napszámot, Tóth Lajos cipész-segédet és *Führer* Antal napszámot, akik tolvajlást követek el és lakásokat törtek fel.

— **Rendőri hírek.** Pásztor András 131. számú rendőrelenőr az éjszaka 11 óra tájban a Lónyay- és Kinizsi-utcaiban ellenőrzési körutját végezte. Egy-

szere két ismeretlen csavargó lépett elébe és minden szó nélkül hatalmas doronggal föbször fejbevágtá, úgy hogy az ellenőr eszméletlenül összeesett. A sulyosan sérült ellenőrt a Rókusba vitték. A támadókat keresi a rendőrség. — *Surnyik Antal* kőfaragó tegnap a Csángó-utca 10. számú lakásán összeveszett a vele közös háztartásban élő *Ólvecski Mária* győri munkásnővel, s egy késsel összeszurkálta. A leányt a Rókusba vitték, *Surnyik* pedig maga jelentkezett a rendőrségen.

Romantika a királyi házban.

— *Ferdinánd Károly főherceg — völgyény. —*

Bécs, január 19.

Az osztrák fővárosnak ismét megvan a maga romantikus szeszációja, amely a Burg-ringról elreppenve, az egész világot bejárja. Amor ismét fölfrikskázta az ós-spanyol etikettet és viruló rózsák nyiladoznak a hagyomány korhadó fája körül.

Elointe csak az u. n. illetékes körök tudtak a dolgról és halkán suttogták róla az arisztokrata hölgyek a régi Mária Terézia-stílusú paloták aranyeiradás terméiben. De most már kikerült a hír az utcákra és a verebek is csiripelik, hogy szerelem rabságába esett a Habsburg-ház egy ifju leventéje.

Sőt a hír már ilyen pozitív formát is öltött: *Ferdinánd Károly főherceg legközelebbi rokonságával már tudatta azt a szilárd és megmásíthatatlan elhatározását, hogy nőül veszi Czuber Mari kisasszonyt, Czuber udvari tanácsosnak, a bécsi technika mérnöki jakultása dékánjának leányát.*

A főherceg reméli, hogy szándékához meg fogja nyerhetni a király beleegyezését és amint beavatott körökben vélik, a király jóságos szíve nem fogja megakadályozni a főherceg boldogságát.

Ferdinánd Károly Prágában üsmerkedett meg Czuber kisasszonnyal. A főherceg, aki jelenleg harminchat éves és a 18. gyalogbrigád parancsnoka Prágában, fölöttébb rokonszenves, karcsu férfi, rendkívül megnyerő modorral és nemes szerénységgel.

A hölgy, akit a főherceg szíve arájánál választott, előkelő és tisztelt patricius-családból való, amely a bécsi társaságban sok szimpatianak örvend. Czuber udvari tanácsosnak két leánya van, a nagyobbik, a főherceg választottja, ismert bécsi szépség, magas, karcsu hölgy, dús, gazdag szőke hajzat veszi körül rózsás arcát, amelynek rendkívül élénk, kék szeme sajátos szépséget ad. Ritka elegancia és megvesztegető báj jellemzi, azonfelül pedig magas színvonalu műveltség, amelyre édesatyja, a híres tudós házában tett szert. A bájos hölgy, aki jelenleg huszonhárom éves, a polgári iskolák elvégzése után a nyelvtudományoknak szentelte magát és a francia, angol és olasz nyelveket irodalmi tökélyvel sajátította el, majd egy felsőbb nevelőintézetbe került. Vagy egy esztendő előtt különös idegesség szimptomái mutatkoztak a kisasszonyn és Czuber udvari tanácsos, aki rajongó szeretettel csing leányán, Prágába küldte rokonokhoz, hogy ott más környezetben és szórakozások közepe idegességéről lesozójék. A prágai társaságban ismerkedett meg Czuber kisasszony a főherceggel, akiben meleg vonalmat ébresztett, amelyet a maga részéről is viszonzott. A két szív frigyét kötött, amely nem-sokára formális eljegyzéshez fog vezetni.

Igaz ugyan, hogy ugy a főherceg, mint arája rokonsága is minden lehető elkövet, hogy a főherceget következményeiben sulyos elhatározásáról lebeszélje. Csakhogy *Ferdinánd Károly* nagyon akaraterős férfi, akárcsak bátyja, *Ferenc Ferdinánd* trónörökös, aki szintén minden gátat elhárított boldogsága elől.

A hivatalos dementi persze nem maradt el, de igen óvatos fogalmazásban jelent meg és így szól:

Illetékes helyen semmit se tudnak arról, hogy Ferdinánd Károly főherceg egy polgári származású hölgyvel eljegyezze volna magát. A főherceg, aki a napokban Bécsben járt, visszatért Prágába és legközelebb alighanem rövid időre a Rivérára utazik.

Mindazonáltal a legszerződésű körökben megcröskít a főherceg házassági tervét. Másutt arról is beszélnek, hogy ebben az esetben a főherceg alighanem lemondana összes méltóságairól, de ez

aligha valószínű. A legerélyesebben vissza kell utasítani azt az anológiát, amelyet egy-néme-lyek *Ferdinánd Károly* és — *Wölfling Lipót* esete között vonnak. Czuber kisasszony előkelő családból való és ragyogó jellemű hölgy és noha a nem egyenrangu származás következtében messallianceot kötne a főherceg, semmi ok se forog fenn arra nézve, hogy méltóságáról lemondjon. *János* és *Henrik* főhercegek se mondtak le méltóságukról és rangjukról, noha szinte polgári származású hölgyet vettek nőül.

Ferdinánd Károly főherceg, vezérőrnagy, a prágai 18. gyalogbrigád parancsnoka stb. 1868. december 27-én született, mint *Károly Lajos* főherceg és ennek második neje: *Mária Annunziata* főhercegnő harmadik fia. A főherceget az egész hadseregben mint nagymíveltségű katonát tisztelik és becsülik. Mikor Bécsben állomásozott, a legnagyobb pontossággal végezte szolgálátát, mint akármelyik más tiszt. Akárhányszor reggel ötkor maga vezette ki ezredét a Praterbe gyakorlatra és hat óraker este még az ezredirodában intézett el aktákat. Szigorú katona volt, de maga iránt is kéréllhetetlen. A művészetet és az irodalmat nagyon szereti és esztétikai műveltségé rendkívüli. Sikeres lépett föl a *Károly Lajos* főherceg házában szokásos műkedvelői előadásokon és *Frigyes* főhercegnél Pozsonyban egyszer *Wallensteint* játszotta.

Bécs, január 19.

Bár „feltétlenül hiteles helyről“ azt közlik, hogy *Károly Ferdinánd* főherceg elejtette házassági tervét, a *Zeit* mai esti lapja fenntartja értesüléseit és biztosra veszi, hogy az esküvő nem-sokára megtörténik.

Czuber Hermina, akit a főherceg jövendőbeli neijének szemelt ki, legidősebb leánya *Czuber Manó* udvari tanácsosnak, a bécsi műegyetem tanárának, aki *Willig* prágai tanár leányát vette nőül. *Willig* tanár egyik fivére a Nobel-dinamit társaság rostocoki gyárának igazgatója. *Willig* igazgató rostocoki nyaralójában szokta a Czuber-család a nyarat tölteni. Az első emelete volt az ő lakásuk. A mult nyáron is ott volt a Czuber-család és *Károly Ferdinánd* főherceg sűrűn járt ki a rostocoki nyaralóra. A főherceg választottja rendkívül elegáns és feltűnő szép, karcsu leány, aki viszonzta a főherceg szerelmét.

Prágában azt beszélik, hogy *Sahola* ezredes, aki a császári vadászszázalaj-parancsnokságában utódja lett a főhercegnek és Innsbruckban egy ezrednél volt a főherceggel, mint tanácsadója szerepelt szívügyében. *Sahola* ezredes, aki meghitt viszonyban van a főherceggel, a mult héten Prágába érkezett és a városban gyakran látták őt a főherceggel és szombaton este együtt utazott el a főherceggel Bécsbe.

A prágai társaságban azt beszélik, hogy Czuber udvari tanácsos idegenkedik ettől a házassági tervtől, mert attól fél, hogy leánya a legmagasabb körben nem lehet boldog.

Czubernek két felnőtt leánya és két fia van; az egyik fia még gimnazista. Czuber udvari tanácsos természetesen senkivel sem beszél erről a házassági tervről, jóllehet annak minden részletebe elejétől fogva beavatott a szerelmesek.

A főherceg december 27-én, karácsony után való első vasárnap forma szerint megkérte a leány kezét. Czuber nem mondott nemet, de természetesen aggodalmát fejtette ki azon, hogy mi-csoda benyomást fog a terv legmagasabb helyen gyakorolni.

Károly Ferdinánd főherceget valósággal rajong a tisztikar. Mikor Bécsben az 5. számú császár-vadászszázalaj parancsnoka volt, hetenként 2—3-szor a Rudolf-kaszárnyában a tiszti étkezőben ebédel, de feltétlenül kötötte ki, hogy a tisztet zubbonyban jelennek meg s akkor jönnek-mennek, amikor kedvük tartja. A tisztikar sokáig sajnálta még, hogy meg kellett válnia a főhercegtől, mikor a király a prágai helyőrségbe, a 18. dandár parancsnokának nevezte ki.

Érdekes, hogy a főhercegnek politikai pártállása van: német-liberális; nem is titkolta ezt, s az udvarnál ezért *Schönermánernek* neveztek tréfásan. Politikai téren természetesen nem szerepelt, de annyi bizonyos, hogy e miatt bizonyos feszültség van közte és *Ferenc Ferdinánd* főherceg közt.

Prágában a főherceg nagyon népszerű. Mindjárt elhelyezése után elrendelte, hogy a rendőrök ne örködjenek felette és gyakran megesett, hogy a főherceg éjszaka egyedül és gyalog ment a Hradsinba a fogadóba, ahol az estét töltötte.

A főherceg még akkor ismerkedett meg *Czuber Herminával*, amikor Bécsben a 3. vadászszázalaj parancsnoka volt. Olyan forró szerelemre gyulladt iránta, hogy már akkor, amikor áthelyezték Prágába, elhatározta, hogy nőül veszi. Prágában nem titkolta ezt a tervét s így történt, hogy sokhelyütt beszéltek róla.

A főherceget már többször meg akarták házasítani, de szerelmén meghiúsult minden udvari tervezet. Néhány év előtt Spanyolországba kellett utaznia leánynevezőbe; *Mária Krisztina* királyné legidősebb leányát, az asturiai hercegnőt akarták vele elvételni. A házasságból állítólag ezred nem lett semmi, mert a főherceg nem akarta magát Spanyolországban naturalizáltatni s idegenkedett attól, hogy spanyol városban telepedjék le, már pedig kénytelen lett volna vele, mert az asturiai hercegnő a spanyol trónra igényt tarthat s férjével addig tartoznék spanyol földön élni, míg a mostani királynak nincs utódja. Később *Heléna* orosz nagyhercegnő, *Niklós* görög trónörökös mostani feleségét szemelték ki *Ferdinánd Károly* főherceg hitvesének. A spanyol királyné is azért látogatott el Bécsbe *Mária Terézia* infánsnővel, hogy *Ferdinánd Károly* főherceggel eljegyezze.

Innsbruckban közszólaj fogott a főherceg egy szerelmi kalandja egy polgárleánnyal; ez a viszony azonban futólagos volt és véget ért, amikor a főherceget áthelyezték Bécsbe.

FŐVÁROS

(*) A színházak tűzbiztonsága. Lapunk szombati számában részletesen ismerettük a színházak tűzbiztonságát vizsgáló bizottságnak a Nemzeti Színházban tartott helyszíni szemléjét. A helyszíni szemle alkalmával szerzett tapasztalatok megbeszélése és a székesfőváros tanácsához intézendő ótejerjesztés végett két napon át ülésezett a bizottság *Aimády Géza* tanácsnok elnöklése mellett. A nagy körültekintéssel megszerkesztett jelentés bevezetésében általánosságban foglalkozik az összes színházakkal és első reform gyanánt javasolja, hogy a delutáni vagyis a kettős előadások okvetlenül szüntetessenek be.

A színházi szabályrendelet ugysis tiltja két előadás tartását, de eddigelő eltekintettek ettől, arzal a kikötéssel, hogy az ilyen kettős előadás alkalmával a műszaki személyzet, felügyelő, rendőrök, tűzoltók stb. felváltassanak. Kitént azonban, hogy a gyakorlatban ennek megvalósítása nehézségekbe ütközik, mert híján vannak a megfelelő személyzetnek. A bizottság kiemeli annak hátrányát, ha az esti előadásnál is a delutáni kötelességteljesítéstől kifáradt személyzet működik.

A Nemzeti Színház bezárását nem kívánja a bizottság, de azt javasolja, hogy a tanács írjon fel a kormányhoz, hogy mielőbb döntson az új Nemzeti Színház építési dolgában, mert a jelenlegi épület akkor sem alkalmas, ha a bizottság által elrendelt átalakítások foganasítatnak. Különösen a tetőszerkezet ellen van panasz, amely egyáltalán nem felel meg a kívánalmaknak.

A bizottság részleteiben a következő sürgős átalakítások eszközészt javasolja a tanácsnak:

A földszinti előcsarnok középső ruhatára eltávolítandó és a középső ajtó, amely azelőtt is nyitva volt, ujból ki kell nyitni. A zenekartól az udvarra vivő kijárókat ki kell szélesíteni és a szögbe hajló lépcsőzetet egyenesre vágatni. A földszintről a szinpadra nyíló ajtókat, kivéve az igazgatói páholyból nyíló vasajtót, baladéktalanul be kell falazni.

Az első emeleten az oldalkijárók keskenyek és ezeket ugy javasolják kiszélesíteni, hogy egy-egy páholyt jobbról is, balról is végleg szüntessenek be és a mellettük levő páholyok megszüktessenek.

Az első emeleti lépcsők kijáróit mind az utcára kell vezetni, azok nappali fénynyal megvilágítandók és megfelelő ventilátorokkal láttassanak el. Az összes páholyok külső ajtóit eltávolítandók.

Kívánja továbbá a bizottság, hogy a második és harmadik emelet mindkét oldalán az udvarra nyíló két-két széles erkélyt építsenek, hogy veszély esetén a közönség azokon át is menekülhessen.

A második és harmadik emelet padlóját linoleummal kell bevonnni, továbbá a harmadik emelet oldal folyosójáról a szinpadra vezető ajtót befalaztatni.

A folyosókon mindenütt táblák legyenek elhe-

lyezve, melyeken feltűnő írás jelezze, hogy a folyosó vagy ajtó hóvá vezet.

A szinpad mellett levő diszlektátrának a lakóházra néző két ablakát befalazzatják, a harmadikat pedig vasredőnyvel látják el.

A szinpadálláson két füst-elvezető nyílást kell létesíteni s mindenütt, ahol deszkafalak vannak Rabitzfalak építendőek.

A vasfüggöny kezelésén a bizottság sommiféle változtatást nem javasol. A világítás, fűtés, szellőtetés be rendezését a bizottság a székesiővárosi mérnöki hivattal kívánja felülvizsgáltatni és felhívja azt hogy záros határidőn belül tegyen javaslatot a szükségesnek mutakozó pótlásokról.

Csütörtökön délután a bizottság a Népszínházban tart helyszíni szemlélt.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** Lulu (A Vigszínház bemutatója).** A Vigszínház ma este a modern olasz drámairodalom egy új terméskét mutatta be *Luluban Bertolazzi* Carlo háromfelvonalas színművében. *Bertolazzi* új név az olasz szinpad irodalmában, de sok kitátása van rá hogy a legismertebbek egyikévé váljék. A főalak, aki *Bertolazzi* színművének a középpontjában áll s aki számára teljes érdekfűszökünk kéri: *Lulu*. Amilyen pillészerűen könnyű és dalamos név, a viselője épp olyan típusa a teljes asszonyi romlottságnak és becselenségnek. Rossz, mert rosznak született, s még véletlenségből sem téved ajkára egy igaz szó, mert maga a lelke nem egyéb, mint a hazugságnak egy rejtelmes szövedéke.

Lulu színésznő. Mikor a darab kezdődik, a színházról jön haza fényesen berendezett lakásába szeretőjével, de Farnesivel, akiről mindjárt az első pillanában megsejtjük hogy mindezzel a fényvel óveszi körül Lulut. Lulu alig várja, hogy lerázza nyakáról, ami sikerül is neki azzal, hogy rosszulletet színel. Alig tette ki a lábát de Farnesi, Lulu leluzatja komornájával az ablakredőnyt, amivel jelt ad Marionak, egy huszonegyves-tendős ifjú zeneművésznek, hogy jöhet. Mario, szívében teie a legnagyobb szerelemmel, Lulu karjai közé siet, de Farnesi hirtelen visszatér. Lulu a szomszéd szobába rejti Mariot, de az ifjú önéreztet tiltakozik ez ellen a gyávaság ellen s buróhelyét elhagyva, szembeszáll a megcsalt szeretővel. Nagy drámai jelenést vár, azonban megcsalódik, de Farnesi, mint igazi világí, aki mindig el van készülve rá, hogy szeretője megcsalja mosolyogva veszi a dolgot s a helyett, hogy komolykodnék és lovagias ügyet csinálna, átadja Marionak a lakás kulcsát, felvilágosítja, hogy a lakás még két hónapra van kifizetve, és eltávozik. Mario megtudja az igazat, hogy Lulu kitarított szeretője volt de Farnesinek és nem ideális barátja, amint neki pár perccel előbb hazudta, s felháborodva szintén elhagyja Lulut. A függöny Lulunak e szavaira simul össze:

— Vissza fog térni!

A második felvonásban szülei, egy iszákos, dolgotkerülő cipész és hozzá teljesen méltó felesége lakásában, szerény anyagi körülmények közt találjuk Lulut. Mario csakugyan visszatért. Nagyon boldog s kész szakítani a családjával is Lulunét, aki — már ismét megcsalja egy másik férfival, Salettivel. E mellett azonban feleségül akarja vétetni magát Marioval s hogy ezt a célját elérje, magára hazudja a reménybeli anyaságot.

A harmadik felvonásban Lulu már a felesége Marionak. A fiatal rajongó szerelmes egy apró olasz városkába vonult vissza most már törvényes hitvesével. Marioról megtudjuk, hogy Milanóban van. Lulu teljes biztonságban érzi magát és éjnek idején a szeretőjét, Salettét, fogadja. Mario azonban akiben él a gyanu, hirtelen betoppán. Saletti elmenekül, de a szobaleány kivallja, hogy itt volt. Marioban rejtett gyanu támad születendő gyermekére nézve, taggatni kezdi Lulut, aki bevallja akkor, hogy az anyaságot is csak magára hazudta. Mario megrémítve látja, hogy Lulu szerelme, egész élete egyetlen nagy hazugság volt, — revolvert ránt, lelövi és undorral teive távozik Lulu holtteste mellől.

A felettébb érdekes, sőt izgatós darab egyuttal bemutatkozója volt a színház kitűnő új akvizíciójának, *T. Halmi Margitnak* a *Nemzeti Színház* halhatatlan emlékü művésze leányának. Nagy kvalitású színésznő, aki átörökölte atyjától mindazokat a kiváló tulajdonságokat, melyek őt a legnagyobb magyar színművészek egyikévé avatták. *Luluj*a tökéletes szinpad i alakítás s hatásában a legteljesebb volt. A közönség a legzajosabb tapsokban részesítette.

Tanay (Mario), akinek nagy tehetségét eddig a komikum terén méltányoltuk, ma este meglepően jó drámai színésznak bizonyult. *Hegedűs* az iszákos cipész szerepében ismét olyan egy alakot produkált,

amely osupa klasszikus humor. *Fenyvessi* (de Farnese), mint mindig, elegáns volt. Kitűnő volt *Nikó Lina*, *Balassa* s apróbb szerepekben *Kész Rózsi*, *Gazzi Mariska*, *Kocsisovszky Irén* apró szerepeikben jól álltak helyt.

A taps nyílt színen is sűrűn hangzott s a felvonások végén sok volt a kivívás. (M—s.)

**** Fészek.** Elmés vídamság és komoly művészet urakodott ma este ismét a *Fészek* fényes csarnokában, ahová nagy örömmel jár a bohémok vendégoképpen a fővárosi társaság színe-java. Előkelő közönség gyűlt egybe a művészothozba, amely fennállása óta diadallal telet meg hivatásának: a társadalmi és művészi élet egyesítésének. A gazdag műsoros hangversenyen közreműködtek: *K. Durigo* lona, a széphangú énekesnő, *Szamosi Elza*, a Királyszínház kedvelt tagja, *Varsányi Irén*, *Hegedűs Gyula*, *Vendrei Ferenc*, a Vigszínház kiváló művészei. *Szendy Árpád* a Zeneakadémia jeles tanára, — és akit elsőnek kellett volna fölemlíteni: *Popper Dávid*, A társaság a reggeli órákig mulatott kitűnő kedvvel.

**** Hangverseny.** Pényesen sikerült hangversenyt rendezett ma este a Budapesti V. polgári leányiskola és női kereskedelmi tanfolyam volt iskolatársak szövetezete" a Terézvárosi Kaszinó diszteremben, ahová előkelő halgatóságot vonzott egy a nemes cél, valamint a művészi produkciók magas színvonalá. Örömmel konstatáljuk, hogy az egyesület, amely egyre nagyobb eszközközzel működhetik hivatása szolgálatában, mindinkább fokozódó pártolásra és szeretetre talál a közönség körében. Mai estélye is egyik kimagasló eseménye a tarsangi szezonnak. *Balla Miklós*, a tehetséges fiatal költő néhány szép költeményét szavaltta el nagy hatás mellett. Utána *Kőszegi Sándor* tanár lépett a pódiumra, hogy néhány hegedűszámmal gyönyörködtesse a közönséget. Szívhez szólt, bensőséges kantilénával adta elő *Merkler Andor* ösmeretes poétikus *Bölcsödélét*, majd elragadó ritmusú *Wieniaszky* egy maruzkáját. *Hubay: Csárdajeleneteinek* előadását bravuroz technika és heves temperamentum jellemezte. — Most *Széchy Arnold*, a tehetséges fiatal zongoraművész ült a zongorához és *Lach* gavotte át és a *Carmen-fantáziát* játszatva jeles készséggel. — Nagyon kedves pontja volt a műsoron *Paulai Erzsike* szavaltata, aki *Szent Mihály* legendáját adta elő zajos tetszés mellett. — *Szerényi Zoltán*, a Vigszínház kiváló művészt már megjelenésekor azzal a tapsal fogadták, amely csak a közönség igazi kedvenceinek jár ki. Humoros előadásával állandó derűtségben tartotta a halgatóságot, amely zajos tapsal bálálta meg a művészi produkciót. *Maleczky Bianca* kisasszony, a ritka készségű fiatal énekesnő Proch-variációinak virtuoz előadásával kellett zajos hatást. A kisasszony per eké ének echnikája valóban virtuózi magaslaton áll. hangja pedig sokat nyert fényben és erőben, amióta utoljára hallottuk. *Fries Reli* kisasszony, tehetséges koloratúr-énekesnő és *Medek Annus*, aki irigylésreméltó drámai szoprán birtokosa, pompásan énekelte el a duettet *A zsidónőből*; mindketten örvendetesen mutatták jeles mesternőjüket. *Maleczky* asszony kitűnő iskolájának eredményt. — *Feszler Géza* diszkritül végezte a zongorakíséretet.

**** A Jósai Szegeden.** *Molnár Ferenc* nagy sikert aratott *Jósejének* pénteken lesz a bemutatás előadása a szegedi színházban. A társulat nagy ambícióval készül az előadásra, mely bizonyára tetézni fogja *Molnár Ferenc* szindarabirói sikereit. A darab címszereplő vendég játszása Szegeden: *Pécsi Aranka*, a jeles, fiatal művésznő.

**** Katinka grófnő.** Ez a címe a Népszínház legközelebbi ujdonságának, melynek szerzői *Farág Jenő* és *Hübös Iván*. Ez érdekes romantikus tárgy operett címszereplő *Kéry Klára* játszsza, kinek partnere egy nadrágszerepben *Komlóssy Emma* lesz. De kívülül a Népszínház legjobb erői közreműködnek a magyar szerzők a legújabb operett ében.

**** Francaia operett-társulat Budapest.** A párisi *Boite à Fursynak* Franciország legvidámabb színházának kilenc elsőrangú tagja tegnap este érkezett Budapestre. A társulat holnap szerdán este tartja meg egyetlen operett- és chanson-előadását a Royal-teremben.

**** A kolozsvári Nemzeti Színház ügye.** A kolozsvári Nemzeti Színház ügyében tegnap anktét volt gróf *Tizza István* elnöközte alatt a belügyminiszteriumban. Az értekezlet jelen voltak: gróf *Eldi Akos* főispán, *Hegedűs Sándor*, *Böllényi József* báró *Szentkereszthy Zsigmond* *Szamosy János* egyetemi tanár, *Szacsna Géza* polgármester, *Eszterházy László* főjegyző, gróf *Felstich Andor*, *Ditrő Mór*, *Meyeri Dező* báró *Felstich Artur*. *Beverdy Viktor* előadó ismertette a kolozsvári Nemzeti Színház viszonyait s hangsúlyozta, hogy az új színház felépítése elkerülhetetlen. Bemutatta *Felner* és *Hellmer* építészek tervrajzait s ezután a bizottság megállapodott abban, hogy a színház építését a tavaszszal megkezdik. Ki-mondták még, hogy az építkezésnél a kolozsvári kereskedők és iparosok elsősorban veendő igénybe,

Nyitlér.

SOMATOSE

(előadó kuseletrénye)

orvosi szakértelmek véleménye szerint, tápkészítmények ideálja" betegeknek és gyengéknek.

Idegeket és izmokat erősíti.

Gyógyszertárakban és gyógyszerkereskedésekben.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik. Utánfizetési kötelezettség nélkül. Részvényesi nincsenek.

Összes vagyon 1902. december 31-én

1,981,516,483-42 frank.

Biztosítási állomány 1902. december 31-én

6,958,093,587-09 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest. st. IV., Andrássy-ut 20.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **Sz. vem.** Ezzel a címmel kis verseskötnyv jelent meg néhány hete, mely méltó arra, hogy ne tűnjék el a leburkán és eltűnő verseskötnyvek áradatában. Megmaradással, életre hivatja a könyv tartalmát az, hogy szerzőjének van szíve, gondolata és formáérzéke. *Peterdi Andor*, az új könyv szerzője, feltétlenül intelligens talentum. Soha se válik keresztettség vagy izléstelennek, képei, formái, lelke megnyitakozásai mindenkor poétikusak, distingválak. Fiatal ember még, akinek csak sejtelméi vannak, de ezek a sejtelmek bátrak, erőteljesek s attól függ *Peterdi* poétai karrierje, hogy mivé fognak majd érlelődni az élet küzdelmében. A könyveske mindenestre figyelemreméltó talentum műve és éppen ezért *Peterdi* Andor nevért tartjuk meg emlékeztünkben.

○ **Az Izraelita Magyar Irodalmi Társaság** ma délután *Banczu József* előkötete alatt főlovas-ügrébi tartott. Az első felolvasó dr. *Szencz Gyvro* zágárábi tanár volt, aki a gyászadalok és gyászbeszédék eredetéről értekezett kitéve, hogy a gyászdal Jeremiás próféta siraiba nyomon keletkezett, a nekro ógok őse pedig Rabbi Akibának fia leltt mondott gyászbeszéd. A tetszéssel fogadtak előadás után *Fejér Jenő* mely érdező verseket olvasott föl, majd *Lenkei Henrik* mutatott be egy szép műfordítást *Fekeli Sándortól*. Végül *Roboz Andor* olvasta föl nagy hatással *Samuka* című kitűnő novelláját.

○ **Spencer Herbert emlékezete.** A Társadalomtudományi Társaság *Spencer* Herbert emlékére e hó 24-ikén déle.öt 11 órákor a Kereskedelmi és Ipar-kamara diszteremben (V. Szemere-utca 5.) felolvasó ülést tart, amelynek tárgya: 1. *Hegedűs Lóránt* előadása *Spencerről* mint szociológusról. 2. *Somló Bódog* előadása *Spencerről* mint etikusról. Vendégeket szívesen látunk.

○ **Pályázat Csokonai életrajzára.** A debreczeni *Csokonai Kör* szerkesztés pályázatot hirdet *Csokonai Vitéz Mihály* élet- és jellemrajzára. A pályamunkák idegen kézírásban, jelíges levéllel december 15-ikéig nyújtandók be a *Csokonai Kör* titkári hivatalába.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Veszolovszky bűnpöre.** Nyitíráról táviratozák: Holnap lesz a nyitírai törvényszéknél *Veszolovszky Ferenc* szeniczi képviselő ellen a fő tárgyalás. A vádirat szerint az általános képviselőválasztásnál *Veszolovszky*nak tót gyűlekezet előtt így szólt:

Ó felség a császár erendelte a tisztá választásokat. A tót nép Magyarországon el van nyomva, joga csak az hogy adót fizethet. A jó törvények nem bajtájk végre, csak azokat, amelyek titeket lenyuznak. Magyar adókönnyveszekkel fizetünk nem tud uk, minek. Követejük a középiskolákban a tót nyelvet kötelezőnek és hogy erőtségti is legyenek belőle, a köztisztviselők is vizsgálzanak belőle, ugy, mint Ausztriában. Ha rám szavaztok minden hivatalos irat töt lesz. A szabad-eví képviselők mindenféle magas állásba jutnak, nagy fizetést huznak és az országot kizsákmányolják.

Veszolovszky egy későbbi beszédében hasonló kijelentéseket tett. A holnap kezdődő végítárgyalásra

huszonkét tanu van beidézve és előreláthatólag szombatiig tart. *Vesszlouszky* védője *Fajnor* István szeniczi ügyvéd, ugyanaz, aki a Markovics-perben is védőként szerepelt.

§ Fegyelmi a magyarossáért. Különös állapon állott ma a királyi tanács fegyelmi tanácsa előtt, mint vádlott, *Latzkó Antal* budapesti IV. ker. járásbírói albiró. Azzal a szörnyű és megalázó váddal volt ugyanis terhelve, hogy nem használja a — *stius curialist*. A hivatalos végzéseket közönséges tiszta magyarossággal szokta megfogalmazni, pláne a saját maga szerkesztette tőmságyr blaunketakon. Ami az ő nyelvéreke szerint nem magyar szó, vagy korcs-magyar szavakat használ, vagy olyan idegen kifejezéseket, amelyek már régés-regen polgárjogot nyertek a nyelvtudomány itélőszéke előtt, s amelyek helyébe — ő szerinte — még nincsenek elfogadható magyar szavainak. Így például a jogot következtessen jussnak mondja és írja, az ügyvédek prókátornak a pert pórtatvarnak, a céget firmának és — horrendum dicit — az állampöntárt ország pénzárának. Így aztán természetesen, ha valamely firmának a pórtatvar során néménimű pénzbeli járandóságok akad jussa, akkor ő azt a pénzt X. X. prókátör kezéhez kádadni rendeli úgyan, de nem az állampöntárnál, hanem az ország pénzáránál. Mivel pedig hivatalos nyelven országpöntár nincsen, annálgyva a jusskereső fél seholsem tud hozzá jutni a pénzcskéjéhez. Viszont a pórvsztes fél prókátora se tud teljesen tisztában jónni azzal, hogy a pórtatvart csakugyan elvesztette-e, mert hiszen az albiró ur a felsőpórtatvarost nem szokta elutasítani a keresetével, hanem — elmozdítani. Mindezekből a nyelvtudományi következtességekbl meg lehetős sok kellemetlenségi kerekedett az albirónak, aki utóvégre is az ebből kifolyó néhány szabávtalansáért fegyelmit kapott a nyakába s úgy most került a kir. tábla fegyelmi tanácsa elé. A tárgyalást *Oberschall Adó* elnök vezette. Két pont miatt kérte az albiró megbüntetését dr. *Baloghy György* ügyvézi helyettes. Nevezetesen azon az alapon, hogy a kiutalványozott összegeket szabálytalanul szertele föl s rendellenesen az állampöntár helyett az ország pénzárába küldötte, s hogy a kiutaló végzéseken nem figyelmeltette a feleket, hogy a kinstár miy időre fizet kamatot. Amikor e szabálytalanságra a járásbírótság vezetője írásban figyelmeztette ezzel felelt: „Főösleges cikornyára szőzaporitásra és értelmen akadékoskodásra nincse feletem, de ha volna, elhalgatnám”. A második vádpont az volt elene hogy a felekkel szemben, szóban és írásban illetlen kifejezéseket használ. Így a többi között egy neves ügyvédek végzéséig azt adta értesít, hogy amit mond, „vastag tudatosság a fél részéről”. A taba rosszalásra ítélte *Latzkó Antalt*, aki felebbesztett jelentett be.

§ Ászátblól. A *Népszava* ilyen című rovatában számolt be a közigazgatási tisztviselők vizsgálatairól. Ebben a nem éppen hüzelgő című rovatban 1902. szeptember 4-iki számában a *Népszava* erősen megátámdta *Rudnyánszky László* pestmegyei ráckevei öszolgabíró, mert a szocialisták Sorokésároitt tervezett népgyűlését betiltotta. *Rudnyánszky* határozatát azután a pestmegyei alispánt helyettesítő *Fozekas Agost* főjegyző is helybenhagyta, és ezért a szocialisták lapja a főjegyzőt is megátámdta. A megsértett közhivatalnokok nevében a budapesti királyi ügyészszeg nyilvános rágalmaszáért sajtópört indított a cikk miatt. A cikk szerzőjének *Sterbinszky Lipót* ácssegéd jelentkezett, akit ma volt felelősségre a budapesti esküdtbírótság. A vádlottat dr. *Bródy Ernő* védte, a vádhatóságot dr. *Daróczy Elek* királyi ügyész képviselte. *Sterbinszky* kijelentette, hogy azért támdta meg a magánpanaszosokat, mert a miniszteri rendelet ellenére tiltották be a gyűlést. Ez inkriminált kifejezést egyébként nem egyéni becsületükre, hanem hivatalos ténykedésükre érte. Dr. *Bródy Ernő* védő szözlött föl ezután s bizonyítani kívánta, hogy a panaszosok csakugyan megszegék a gyűlékezési jogról szóló törvényt s a belügyminiszternek arra vonatkozó rendeleteit. Az ügyész a bizonyítást csak az inkriminált kifejezésekre vonatkozólag kérte elrendelni. A bizonyítási eljárás és a perbeszéd után az esküdték *Sterbinszky Lipótot* nem büntönsnek mondották ki a nyilvános becsületésért kértrendbeli vétségében. El felmentő verdikt alapján aztán a törvényt alkalmazó bíróság is felmentette a vádlottat.

TÁVIRATOK

Az új ágyuk a delegációban.

Bécs, január 19.

Az osztrák delegáció költségvetési bizottsága, mint *Bécsből* jelentik, ma folytatta a hadügyi rendkívüli költségvetés tárgyalását. Dr. *Baerensreither*, a bizottság elnöke, még néhány kérdést intéz a hadügyminiszterhez az új ágyukanyaga és használhatósága tekintetében. *Pitreich* hadügyminiszter hosszasan kiterjeszkedett az ágyukérdésre és biztosította a delegátusokat, hogy az, a lövegtalp megválasztásától eltekintve, teljesen megérett a döntésre.

Az új tábori ágyuk gyártását meg kell kezdeni és erre kéri a 15 millió koronát, a monarchia védelmi képességének ugyszólván életerét illoti az. A mostani elavult nehéz ágyukkal nem veheti föl tüzérségünk a küzdelmet a hátrászókö oszví ágyukkal szemben 1859. s 1866-ban is legyvereink gyöngyöb volt okozta vereségünket. Ilyen szomorú körülményeknek a hadsereget többé kitenni nem szabad. Azután áttér a miniszter a csövek anyagának kérdésére.

A kormány csak azt nézette, megfelel-e minden keléknak a bronzanyag, és minthogy azt találta, hogy igen, semmi tekintettel a tenálról acéloságyukra nem lehetett. Biztosítja a delegációt, hogy az új ágyukra fordítandó öszzeg tulnyomó része a belöldi iparnak jog jutni. Hiszen ugyanigy járt el a begyi ágyuknál is a mozsaraknál. Abba a megoldásban, hogy választott bíróság döntsön, vajjon a bronz vagy az acél előnyösebb-e a miniszter nem mehet bele, mert felelőség mellett cselekszik, amelyben senkivel sem osztozkodhatik.

Aztán *Krobath* vezérőrnagy ötödfél órás beszédben részletes felvilágosítást adott az ágyukérdésről. Utal arra, hogy a tábori ágyuk feladatra első sorban öök célok: emberek és álatok ellen működni, vagyis azokat harc képtelenekké tenni. A háboruban többnyire csak vízszintes öök ellen működnek mert a pnyalóság, a *veg-venenek királya*, mely mindig az marad, mert az embert semmiféle géppel sem lehet pótolni, a terepnek minden fedezékét felhasználja, hogy lehetőleg veszteség nélkül közeledjék az ellen-séghez és ezért csupán tulajdonképpeni előnyomó ászák rövid ideje alatt nyujt valóságos célpontot, mely időt a fedezetek ügyes kibaszálása igen megrövidíti.

Erre a rendkívüli szükségleteket a 15 milliónyi hitellel együtt megszavazták.

Bécs, január 19. *Witte* vasutügyi miniszter és *Böhm-Bawerk* pénzügyminiszter a Lipót-rend nagykeresztjét kapták.

Bloemfontein, január 19. A városon kívül lévő viztárók megpedesét a hosszantartó esőzések idézték elő. Az áradás 20–30 embernek életébe került és 197-en lettek hajléktalanokká. 170 ház elpusztult.

Madrid, január 19. *Saragossából* rendezvéásokat jezentek, melyek a fogyasztási adók beszedése következtében keletkeztek. A öcsöselék felgyujtotta a fogyasztási adóhivatalt.

Öngyilkos hadbíró.

Miskolcz, január 19. *Alle Lajos* hadbíró-főhadnagy ma föbelötte magát és szörnyet halt. Az öngyilkosságot Pannónia-szállóbeli lakásán követte el. Ok ismeretlen, mivel rendezett viszonyok között élt. Azt hiszik, hogy buskomorságban követte el tettet.

Az eltűnt turisták.

Eisenerz, január 19. *Lapzáras után.* Midőn a ma reggel kiküldött mentőcsapat a lavinához érkezett, egy részük lapátolni kezdett, hogy a gyaníthatólag eltemetett turistákat kutassa, míg másrésztük előnyomult a menházhoz. A klesruhe alatti lépcsőnél a mentőcsapatnak ez a része találkozott a két eltűnt turistával, akik a kritikus időben a menházban találtak menedéket.

Fölöszlott községtnács.

Grác, január 19. A trieszti községtnácsot az egyesületi törvény 32. szakasza alapján fölöszlatták. E fölöszlátás oka az, hogy a törvénytelennül megejtett új választások érvényessége ellen több oldalról tiltakoztak, a városi képviselet mégis az öszes választásokat igazolta.

A papság választójoga.

München, január 19. A reggeli lapok közlik a *Moy-féle* indítvány indokolását a papok választójogát illetőleg. Az indokolásban többek között a következők foglaltak: Sok pap, valamint vallásos világi öszszegyeztethetetlenek tartja a politikai tevékenységet a papi hivatalos ideális feladatává. A párszervevélyt a politikuskok gyakran ellentébe helyezték a béke és az emberszeretet tanáival. Az indítványból a papság feladatlának és a vallás ügyéről csak haszna les. A katolnai kötelességek és más közigyekre vonatkozólag a papság ugyanis kivételes állást foglal el, úgy, mint a tisztek, úgy isten harcossal is maradjanak távol a politikai küzdőtérrel, amint a törvény azt már több államban parancsolja. Kétségkívül sok jó munkaerőt veszít a népképviselet, ánde jelentékenyen nyerne a vallásos béke.

A német-afrikai lázadás.

Berlin, január 19. (Birodalmi gyűlés.) A délnyugatrakiai új hiteljavaslatok tárgyalásánál *Stuebel* gyarmattügyi igazgató ismertette a gyarmatban történt eseményeket és a tett intézkedéseket. Különösen lovasüzerségre van szükség. A losztogató herrorok részben a tropikus éghajlat alatt használhatóan álló egyenruhát viselk, amelyet valszinűleg a *Johann Albrechtshöben* lévő anyagraktárból vettek. A bennszöbtek lefegyverzése szükséges és ehhez, ha csak mulgól is, erősíteni kell a védőeszközöket.

Spahn (centrum) azt tartja, hogy az egész ház hozzá jog járulni a kormány követeléseibez. Indítványozza, hogy az öszes követeléseket első és második olvasásban szavazzák meg. *Bebel* (szocialdemokrata) a póthitel javaslat második olvasásának elutasítását kívánja, míg a felekeket okait nem ismerik. A herroroknak kell hogy bizonyos okaik legyenek a kétségbeesett harcra. Hit-tértők jelentik, hogy a fohérek rajtalságot és iszákossági vétségeket követnek el és kegyetlenkednek. A herrorok talán attól tartanak, hogy a nekik tenntartott területől kiszorítják őket. Mint-hogy a szocialdemokraták nem tudják, vajjon a kormány hűbés-e, tartózkodnak a szavazásól.

Ezután a pártvezérek rövid nyilatkozatokban hozzájárulnak a kormány követeléseibez. Dr. *Müller* azonban hangsúlyozza, hogy a követeléseket más téren takarékosággal ki kell egyenlíteni.

Ezután az öszes követeléseket első és második olvasásban megszavazták.

A Dreyfus-pör revíziója.

Páris, január 19. *Baudouin* államügyész ma döntően a semmitöszök elnöke első terjesztette a Dreyfus-ügyre vonatkozó jelentését, mely igen terjedelmes. Hír szerint a büntetőkamara épp úgy, mint 1899-ben, maga akar vizsgálatot indítani. Ez esetben a semmitöszök előtti végtárgyalás aligha lesz junius előtt.

Orosz kéz Németországban.

Berlin, január 19. (*Birodalomgyűlés.*) *Haase* kifejti, hogy nagyszámú orosz rendőrhivatalnok tartózkodik Németországban, akik a legarcátalanabb módon gyakorolnak felügyeletet orosz, sók német alattvalók felett is.

Báró Nichtejzen államtitár: A birodalmi kancellár tud róla, hogy egy az itteni orosz nagykövetséghez tartozó orosz hivatalnok kormányra részéről azzal van megbízva, hogy az orosz anarkisták magatartását Németországban megfigyelje. A birodalmi kancellár ellenben mit sem tud amiből kiderülne, hogy ez az orosz hivatalnok működését a birodalmi alattvalókra is kiterjeszti. A mostani állapot megszüntetését a birodalmi kancellár nem tartja célszerűnek mert a birodalomnak is érdeke, hogy az idegen anarkistáknak Németországban folytatott üzemelt hazájukbeli közegek megfigyeljék. Az anarkisták nem kívánhatják, hogy kegylyű kézzel nyujunk hozzájuk. Ily embereket kiszolgáltunk az orosz kormánynak. Nincs érdeklünkben megengedni, hogy ezek az emberek martirkoronát tegyenek fejükre. (Pitj) káltások a szocialdemokraták padján.)

Singer indítványára a ház a jobboldal szavazatai ellenében elbatározta az interpellációk megbeszélését.

Bebel azt mondja, hogy sok esetben nem is anarkistákról, hanem egészen ártatlan orosz állampolgárokról van szó. A porosz rendőrség szégyenletesen ismét. Minél előzékenyebb a német birodalom Oroszország iránt, ez annál szemtelenebb és arcátlanabb, úgy hogy azt hiszi, hogy a német birodalom az ő csizmatisztítója. (Ballestrem elnök rendreutasítja a szónokot)

Több felszólalás után az ülés véget ért.

Az örmények ellen.

Konstantinápoly, január 19. Az utolsó időben nagyon szigorították az örmények ellen való intézkedéseket. Az örményekre itt és a kerületeken igen szigorúan ügyelnek. A porta nem engedte meg az örmény patriárka kiküldöttenek, hogy szolgálati ügyben Jeruzsálemba utazzék. Ormanian patriárka e kérdésben New-Yorkban és a portánál erőlyesen felszóllalt.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 19. (*A Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladott búza, tiszavidéki 8.50–8.90, bászági 7.90–8.45, mosonyi 8.10–8.35. Rozs, tót felvidéki 6.30–6.95, pestmegyei 6.80–6.95, magyar tengeri 5.50–5.60, magyar zóó 5.70–6.30, válogatott 6.65 K.

Berlin, január 19. (*Gabonától.*) *Buzs* májusra 168.75 márká (9.89 korona), júliusra 170.75 márká (10.— korona). — *Ros*: májusra 136.50 márká (8.— korona), júliusra 139.— márká (8.14 korona). — *Zab* májusra 123.75—márká (7.55 korona), júliusra 131.50 márká (7.71 korona). — *Tengeri* amerikai mixed májusra 111.25 márká (6.52 korona), júliusra 111.25 márká (6.53 korona). — *Spiritus* 70 márká árfolyam 117.20 korona per 100 márká. Irányzat: szilárd. Idő: hideg.

New-York, január 19. (*Terményössze.*) *Zárlat.*

Gyapot: New-Yorkban helyben 14.50 (14.10). Jan.-ra 14.— (13.78). Áprilisra 13.80 (14.06). New-Orleansban helyben 13.15 (13.41). — *Petrolium:* Stand white New-Yorkban 9 10 (9.10). Stand white Philadelphában 9.05 (9.05). Refined in Cases 11 80 (11.80). Credit Balances at Oil City 1.85 (1.85). — *Zsír:* Western steam 7.35 (7.20). Rohe és Brothers 7.20 (7.20). — *Tengeri irányzata* szilárd. — Január-ra — (55.1/2). — Márc-ra — (—). — Májusra 55.1/2 (54.1/2). — *Buzs* irányzata szilárd. — Píros ószi helyben 95 1/2 (95 1/2). — Jan.-ra — (—). — Márc-ra — (—). — Májusra 92 1/2 (91.1/2). — Júliusra — (—). — *Gabona* szállítási díja Liverpoobba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 8.— (7.1/2). — Jan.-ra 7.20 (7.20). Áprilisra 7.60 (7.60). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.85 (3.85). *Cunor:* 2.1/2 — (2.1/2). — *Ón:* 28.50 — 29.— (28.50—28.75). *Béz:* 12.75—13.— (12.75—13.—). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, január 19. (*Terményössze.*) *Zárlat.*

Buzs irányzata tartott. Jan.-ra — (—). Máj.-ra 89.1/2 (88.1/2). — *Tengeri* irányzata szilárd. — Január-ra 45.1/2 (45.1/2). — *Zsír:* Január-ra 6.92 (6.85). Májusra 7 1/2 (7.10). — *Szalonna* short clear 6.68 (6.68). — *Sertészsír:* Májusra 14.20 (14.17). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Az élet erdejében.

Ti nesztelen, ti selymes dallamok,
A lelkek folyton sír utánatok,
Mióta messze szálltatok . . .

Rikkó színt, dobot, vad harmonát
Fessék, verjék, fújják bad kedvemért,
Ábrándos lelkek meg nem ért.

Hát jöjjetek . . . a lelkek visszavár
Ti nesztelen, ti selymes dallamok: —
Bobó, csöpp dalba hadd kapok!

Hogy szálltatok ti csöpp dalok
Pár éve csak . . . de régen!
Mikor még ott játszottam én
Az álom erdejében . . .

A fák mögött: — Kukucs . . . Kukucs . . .
Egy lányka játszott vélem . . .
Míg egyszer aztán elveszett
Az élet erdejében.

Ráskai Ferenc.

† **Felemez város.** Az amerikaiak eddig csak a házaknak máshelyre való áthelyezésével, esetleg felemezésével tündtek ki, most nagyobb fába vágják a fejszéjüket: egy egész várost akarnak felemelni magasabb talajra, mindenestül. Az amerikai Texasban levő Galveston várost, amely az ott lejárásodott óriási árvíz-katasztrófáról lett szomorúan híressé, nemsokára fel fogják emelni. Még pedig nemsokára az utcákat töltik fel, hanem a házak alatt levő talajt is. A töltések, amelyek eddig fennállottak, elegendőnek bizonyultak a város megvédelmezésére, de csak addig míg az orkán nem jött. Akkor a vízállás a hivatalos jelentések szerint tizenöt láb magas volt. Az új tervek szerint a város talaját a folyam felől eső részében úgy fogják felemelni, hogy az 17—20 láb magasan legyen a tenger szele felett. Ennek a tervnek a végrehajtása kétségtelenül olyan nagyszabású technikai munka lesz, amely a maga nemében páratlanul áll.

† **A szími királyné gyűrűje.** A gyűrűk használatát nemrégóta divatos Szímban. Ebben az exotikus országban legelőször a királyné viselt gyűrűt, amelyet felséges urától kapott ajándékba. Azt mondják, hogy ez a gyűrűről kivételül egyszer a legrádjabb gyűrű a világon. Bíranyára így is van a dolga, mert 55.000 dollár az értéke, ami végre egy gyűrűről nagy szó. Érdekes körülmények közt ajándékozta a király a gyűrűt felséges hitvesének. Mikor a király az udvaránál megforduló amerikai és angol hölgyek újján ezt a kis ékszer meggláta, rögtön csináltatott felségesnek is egyet, egy félig kinyitott lószusz-virág formájára. A virágnak minden levele a király és királyné összekötkező kezdebetűivel van díszítve, amely monogrammm smaragdból és rubinból van kirakva. A gyűrűt kerülten a királyi pár lakodalmának napja olvasható az európai és szími naptár szerint. A számok és a betűk kis gyönggyel és gyémántal vannak kirakva.

† **Perzsa három titkok.** A művelt nyugat előszeretettel hangoztatja, hogy a háremtartás barbár szokás, de azért ugyancsak mohó kíváncsisággal érdeklődik annak gondosan rejtejt titkai iránt. Egy Maniel Baddig'on neví angol hó gy érdekesen ismereti egy angol lapban Perzsiában szerzett tapasztalatait, melyekre miut a perzsa sah sógorának felesége öt évi Perzsiában való tartózkodása alatt tett szert. Férje halála után az angol konzul segítségét volt kénytelen igénybe venni, hogy harájába visszazökkenjen.

Öt év előtt Londonban ismerkedtem meg férjemmel — így kezdi élményeinek leírását — és rövid ismeretség után magával vitt hazájába, hol felesége lettem. Fiam született kit Allah Rasitnak vagyis Isten adományának neveztek el. gyermekem okos fiúcska és már négyéves korában teljes mértékkel adta az autokratát mint azt az ó kérből származóknál természetes dolognak is tartják Perzsiában. Szava törvény volt és mivel csak egy örökségében részes fivére volt, ura volt annak a falunak, melyben laktunk és minden egyes falubéli gyermek az ő rabszolgája. Az angol konzul segítségére nékítől most aligha lennék Londonban, mert férjem halála után nem kevesebben mint háromszor kísérelték meg, hogy bennünket az ételünkbe kevert mérgeggel elpusztítsanak. Életmódom a legegyszerűbb volt. Férjem építetett számomra egy kis angolstílyú villát; a klíma pompás és gyakran kilovagolam, de a nemzeti szokás által szigorúan követelt sűrű fátol nagyrészt megfosztott a tisztó táj élvezéséről. Perzsiában az az ideálisan szép nő, kinek sötétzsinű szeme van és őszeszerű sűrű szemöldöke. Kék nagy szürke szem csak elvétve látható. Az a nő, akinek természetétl fogva világos a hajszíne, vagy segít magán, hogy befesli. Ha egy gyermeknek van világos haja, azt már egész fiatalkorában sötétre

festik. Perzsa a festés és a pazar öltözködés hazája. A gyöngyökkel díszített ruhák a legdivatosabbak. Az én modern ruhám élénk foltúnést keltettek. Különösen a ruhámon levő fodrokat bámulták és láttára így szóltak: nini, nem volt elég szövet, hát meg kellett toldani. Rövidesen rájöttek azonban, hogy a fodrosruha előnyösen tünteti fel a természet és a sah nővére ilyen ruhát csináltatott, miáltal az udvarnál osak-hamar divatos viselt lett. Ami a perzsa nők nevelését illeti, azt tapasztaltam, hogy nem egy hercegnő sem írni, sem olvasni nem tud és az életet rendkívül unalmasnak találják. Csak nagyon gazdag és befolyásos nők válhatnak el férjüktől és menetnek újra férjhez. A nőcsület illetőleg a sahnak e'ssőbbégi joga van és birodalmának minden hajadona fátol nélkül tartozik előtte megjelenni és azt, ki megletszik neki feleségül veszi. Jelenleg 100 felesége van a sahnak. A szolgálok majd mindannyian arabos nők. Fiam ápolónéja szintén arabos nő volt és 300 koronáért vetük. A rabszolgák gyakran a legcsekélyebbet is lenyakaztatnak. A legtöbb perzsa az ápolónót bünteti gyermeke hibájáért és így ezek értbeled okból igekeznek, hogy a gyermek minél jobb nevelésű legyen. Az előkelő perzsa nő alig foglalkozik gyermekekével. Az örökös rendje Perzsiában az, hogy a fiuk egyenlő részben örökölnék, míg a leány csak feleséret kap és ha férjhez megy, ebből kell fedeznie ruházatát és egyéb luxus-költségeit.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéiratekat nem adunk vissza. —

Előfizető leánya. Ha mindent besugnánk a felebarátunknak, amit róla a háta mögött egy másik felebarátunk mondott, akkor ebből olyan cifra gabalyodás kerekednék, hogy merő lehetetlenség lenne a világon három embernek egymás mellett megélni. Pedig lám, muszáj: száznak is, ezernek is egy-egy társaskörben. És meg is élünk, mert nagyon egymásra vagyunk szorulva, aminthogy jó is hogy így van, másképp nem érne az élet egy tétet taplót se. Ha a társas-érintkezésközben virágok helyett mindig csak a tuskét keressük ki és azzal kedveskedünk az unokanővérünknek, akkor azomonod csukjuk be a boltot s gyereink önkéntes számkivetésbe valami pusztá szigetbe, mert különben soha meg nem férünk egymással. Engedje meg, én is kérdezek valamit. Vajjon ha az a fiatalember, tiszta színmézzel az ajkán, csupa jót mondó volna a kedves unokanővéréről: azt is sietett volna-e neki megmondani? — Node jól van, kétségen töltül áll, hogy ön jót akart, mert övni kívánta az unokanővérét egy olyan fiatalember társaságától, aki ön előtt ő róla „nagyon rossz véleményét mondott.” És most micsoda cifra komédia lett belőle! A fiatalember egész ártatlan képpel beállított vizitit az unokanővérehez, ez kérdőre vonta a sértő nyilatkozatért, hivatkozván a törtásra, ahonnan a felháborító értesülést nyerte . . . Tessék elhinni, hogy ez bohózatba illő helyzet. Már meg is írták valahol, vagy ha nem, hát ezután okvetlenül megírják. Csak holmi apró kis tragédiácska ne származzék belőle! Mert nézze csak: — va'mi Shakespeare nevezetű comme il faut úri ember — aki nagyon okos legény volt az ilyen szerkesztői üzenetek ágas-bogas dalgában is — azt mondja valahol, hogy aki nem tudja, hogy meglopták, az egészen nagy érzi magát, mintha meg se lopták volna. Az ön unokanővére pedig most már tudja, hogy az a csunya fiatalember meglopta őt. Elloptott tőle egy kis illuziót. Édes istenem, pedig ön, aki a költőket olvassa, jól tudja, hogy a világ csak hangulat, a boldogság pedig illuzió — és semmi más. Nohát ne bántunk az egymás illuzióit! — Az, pardon, csak lári-fári, hogy az a csunya fiatalember mindkettőjükre nézve közömbös, sőt ellenszenves. Oh, ma olyan szükiben vagyunk a fiatalembereknek, hogy még az unokanővér-gyilkosoknak is meg kell bocsátani. Bocsássanak meg önk is neki. Eljárt a szája egyszer szegénynek. Bizonyára tanult a maga kárán és használt neki a lecke. Ha nem használt, akkor mond ő még többször is ilyen kelemesen rossz véleményét az ön kedves unokanővéréről (kár, hogy le nem írta: mit mondott, szó szerint) — hát hallgassa meg ön mindannyiszor, egyszer, kétszer, kilencszer és ha még tízszer is ilyet mond, csak akkor sugja be az unokanővérnek, de egyuttal kérdezze meg őt, hogy: „Hát én rólam mit mondott nekem az a betyár?” Mert bizonyos, hogy önről is mondott valamit. Így kell ezt a kétségbeesítően fontos kérdést elintézni. Végezetül pedig, ha már olyan kíváncsi rá, hát kimondjuk az ítéletet, hogy a fiatalember nem cselekedett helyesen, mikor ő róla rossz véleményét mondott; ön se, mikor ezt jóakarattal — budapesti magyarsággal szólván, — neki „visszamondata”, sem pedig az unokanővér, mikor mindezt megharagudott mindkettőjükre és pláne azt a meggondolatlan, ártatlan fiatalembert megrovásti kalandban részesítette. Béküljünk ki!

Sz. S. Karancs. Építészeti Szemle: VIII. József-körút 81/b.; Magyar Iparművészet: IX. Üllői-út 33—37. — III. Kalapban és keztilyben. — Sértett. Bizony becsületserés a javából. — H. E. A levél idézett mondata sérte. Mindazonáltal az ügy ismerete után

a szabad mérlegelés alapján ítélő bíró aligha bünteti meg. — Gy. E. Budapest. Ferenczy István Életfalyák című könyvét minden könyvkereskedésben megkaphatja. Ebben részletesen megtalál a az összes életfalyák leírását. — S. E. Úgyes munka. De már köztölték egy külföldi lap nyomán. — Szegedi előfizető. Az újabb termékek nem felelnek meg, ezért mondunk le a közlésükről. — E. J. Nagykanizsa. 1. A munka kiadótól kérdezze meg a megjelenés időpontját, nincs rendszerezve a megjelenésük. 2. Báró Listius László többszörös gyilkosságért, pénzhamisításért és más főben aró bűnökért végezték ki. Egyébiránt egyes történetírők azt igekeznek bizonyítani, hogy a költő Listius nem azonos a gonoszlevő Listiussal. — 260 746. előfizető. Az ivergek elhomályosodása ellen használatos vegyi szert bármely nagyobb optikustól megrendelheti. — F. E. Semmi akadályos sincs annak, hogy közös nevelőt tartsanak. A képeztetésüket tanítóképző, vagy tanítónőképző ad a. Sorsjegyeiről legközelebb. — Sz. J. A pécsi és nagyváradi honvéddapodrikskola parancsnokságai megküldik a felvételi feltételeket. — Gazda. Szálás takarmánynak csak oly közűs határból való elvitelre képez állategészségrendről kihágást, amely állati ragályoly fertőzve van. Egy gazdát a bíróság azért ítél el, mivel közűsége határára, a ragadós szájs- és körümfájás terjedésének megakadályozása céljából hatóságilag élebelepített forgalmi korlátozások ellenére, szálás takarmányt vitt keresztül. Az ügy a belügyminiszter elé került, mely az illetőt a kibágás váda alól szintén felmentette. A földmívelésügyi miniszter központi nyilatkozata szerint az illető közűsége a mondott időben szájs- és körümfájással fertőzve nem volt. Amennyiben pedig területe a szomszédos közűségeken felépett ezen állati ragály miatt alakított vézkerülyt ehhez tartozott volna, ez utóbbi okból 1902. évi október 15-ikén 89.100. számú rendelet értelmében el a szálás takarmány szabad forgalma korlátozást nem szenvedhet. Ennélolva panaszolt cselekménye állategészségrendről szempontról megírás alól nem eshetik. — Sz. A. Kis-Velence. B. L. címe: VII. Erzsébet-körút 2.; Sz. K.: IX. Káiván-tér 7.; P. D.: VI. Andrássy-út 89. A küllöldi címekek, sajnáljuk, nem szolgálhatunk. — V. K. Títel. A világ hét csodájának hívták az ó-korban a következő hét építményt: 1. Az egyiptomi piramisokat; 2. Semirámis királyné függő kertjét; 3. Artemis templomát Efezusban; 4. az olimpiai Zeus oszloposzobrát. Phidias alkotását; 5. a hátkarusszói mauzóleumot; 6. a rhodusi kolosszust; 7. Parosz világitó-tornyát. Mindezek az alkotások óriási méreteikkel és remek díszítéseikkel tündek ki, azért neveztek el őket a világ hét csodájának. — F. A. A Magyar Bazár szerkesztője ifjú Lónyay Sándorné; VII. Kerepesi-út 54. — H. B. Eperjes. Az orsz. rabbiépző-intézet. VIII. Rökk-Szűlárd-utca 26 sz. alatt van. — A. K. Szűgyi Somlyó. A kereskedelmi minisztérium Budapestben (VIII. Luther-utca 3.) évenként hajótiszti tanfolyamot rendez, amelynek az célja, hogy folyamhajtás-tiszteket képezzen. A szeptember elséjén kezdődő tízhónapos tanfolyamra oly értségi vizsgálatot tett, vagy legalább középiskolát (középsikolát végzett ifjút vesnek is), aki már legalább egy év óta van gyakorlati hajós szolgálatban. A beiratások ezeket az irásokat kell bemutatni: a) keresztlevelet; b) honossági és erkölcsi bizonyítványt; c) a gyakorlatot igazoló s a hatóságilag hitelesített igazolványt; d) értségi vagy középiskolai végbizonyítványt s e) orvosi bizonyítványt, amelynek azt kell tanusítania, hogy a hajós-szó gátra alkalmas testalkata van. A végzett hallgató, mint hajótiszt és kapitány a hajós-társulatoknál kap alkalmazást, vagy a foyalmernökségnél, ahol a hajózási főfelügyelőség s 4800 korona fizetésig emelkedhetik. — B. L. Melykut. A fogadást megnyerte. Tényleg a Kerepesi-út 4. sz. alatt van. — Diák. Miskolc. 1. Az önkéntességi foyamodásokhoz mellékelje a látogatási bizonyítványát. 2. Mutassa meg orvosnak. — D. E. Téves, hogy kirial döntés van erre. Amennyiben ott döntésről szó volt, nem arra vonatkozott, hogy köztisztviselővé megválasztható. Köztisztviselővé rovtó multu nem választható meg. — Sz. G. 1. Sajnáljuk, de küllöldi címekek sehol sem tarjanak nyilván s így lehetetlen magánemberek lakóhelyét megtudni. 2. A fordítást a Berlitz-iskola is elvégzi. — G. J. Miskolc. Az elintézett leveleket megsemmisítjük, ezért legjobb akaratral se mondának meg, honnét való az ille ó kérdézősködő. — Cs. P. Magyaróvár. Nincs egyéb kvalifikációhoz köve, mint a nyolc középiskola elvégzése, vagy tanítói oklevél. Lehet egyszerre tanfelügyelő is. A tollnok kezdőfizetése az u törvény szerint 1400 korona, a lakásbér a katonai lakbér szerint igazodik. A segédtanfelügyelő fizetése 1900 koronánál kezdődik. A tollnok legális mellékjöveldelme valamely intézetben való tanítás lehet.

Sorsjegyek.

12832. számú előfizető. 334—96. számú 1858. Osztrák hitel-sorsjegye 330 K., 8909—86. számú 3% osztrák földhitel-sorsjegye 200 K. nyert.

L. Gy. Kisvárd. — H. Miskolc. Január 28-án lesz a húzás.

Y. Parajd. — E. F. Nemes-Dömök. — Érsekújvári előfizető. — K. D. — K. D. Hanusfalva. — H. D. Csurog. — E. J. Sopron. — Sz. L. — G. J. né. Abos. — Egy olvasó. — J. S. Főszög. — D. Gödöllő. — S. Eger. — F. J. Zalaegerszeg. — S. 172 804 — Kaposvár. — B. D. — K. M. Hódmezővásárhely. — B. N. Zalabaksa. — Sz. J. Mocs. — H. J. Felső-Leperd. — F. J. Kis-Tapolca. — Exodus. — B. M. Vértés. — H. J. — N. S. — P. A. Tót-Pelsőcs. — W. A. Füzesgyarmat. — W. S. Hpa. — Uj előfizető. — 55 333. Várpalota. — L. D. Kiekk. Uj előfizető. Szolnok, Olvasókör. Szentkirályszabados. Kunszentmárton. — K. Gy. Letkés. — V. Korlat. — Marol. — G. T. Rátkó. — 271 439. Számu előfizető. F. Ze. Mezőkeresztes. — B. B. Zalabér. — L. Ok. — Sárvár. — E. A. — G. A. — W. M. Aranyos-medgyes sorsjegyek nem nyertek.

REGÉNY

MADELEINE

Irtá: KIELLAND L. SÁNDOR

(30)

És ez a hevesebb hirtelen elfog, amikor leginkább kell gondolkodnom; olyankor fellebbem, a szavak mint vízúthozat törnek elő belőlem, magam is ijedten hallgatom magamat. Hiszen én is hallott engem kisasszony! — tette hozzá és mosolygott. — S bizonyosan be fogja látni, hogy az olyan ember, mint én, nem igen alkalmas arra, hogy az elfogultság ellen harsogva szálljon, mert ahhoz türelem és hidegvér kell.

— Hiszen az mind nagyon jó lehet, ha az emberben meg vannak azok a tulajdonságok, amelyekről ön beszél — felelte Ráchel — de ezzel szemben mindig szilárdan fennáll az, hogy a férfi, akinek valami meggyőződése van, küzdje is ki azt. Bármennyit változik is meg belőle, az egyre megy, de fő, hogy próbálja meg.

— Elmondom önnek, hogy jártam az ön kísérlettel — mondotta Worse. — Mikor hazajöttem vagy három éve, a külföld egész szabad-szellemét magamban hordoztam még. Az első, ami szembem tünt itthon, az a természetellenesen rossz helyzet volt, amelyben a mi munkásaink és kézműveseink élnek. A lakás, az élelem, a gyermeknevelés, a tanítás, a művelődés, az egész berendezkedésük egészen mélyen alatta állott annak, ami az én felfogásomban élt minderről.

Ráchel félbeszakította:

— Erről magam is gondoltam; de apa azt mondta, hogy ennek maga a nép az oka; nem akarja, hogy másként legyen.

Ez az ön kiváló apjának egyik legrosszabb előítélete. Nos, hozzáfogtam egy egyesületnek a megalapításához — ami itt nálunk végtelenül könnyen megy. Eleinte egészen jól ment minden. Mikor elnökválasztásra került a sor, valaki azt mondta: „Worse legyen az elnök!” — és ebben mindannyian egyetértettek. En lettem tehát az elnök és sokat fáradoztam azon, hogy feltárjam ezeknek az embereknek mindazt, amit megérthettek és amiből hasznot meríthettek. De csakhamar itt is, ott is célszokat hallottam; azon csodálkoztak — állítólag — hogy sohasem volt rendes elnökválasztás. Nem sokat hederítettem az efféle beszédekre, de mégis új elnökválasztást tüztem ki. És a választás napja elérkezett és — más lett az elnök. Martens, ugy-e? — kérdezte Ráchel.

— Ugyvan — jól tudja! Nagyon meg voltam lepve és ebből nem is csináltam titkot. Martens egyetlen egyszer sem tette a lábát azelőtt az egyesületbe és mégis megválasztották. Érthetetlen volt nekem az egész. Mivel azonban erre mifelénk mindent megtudhat az ember, amit csak akar, ha az ember nem riad vissza a kérdésközléstől, azért csakhamar egészen bizonyosan megtudtam, hogy Sparre prépost volt az, aki az egészet így előkészítette. Egy napon elmentem haza.

— Erről még semmit sem hallottam! — mondotta Ráchel. — És mit mondott a prépost?

— Semmit! Amit felelt, annyi volt, mint semmi. De azért nem kell azt hinni, hogy hallgatott; ellenkezőleg, nagyon sokat beszélt az ő elragadó hangján, barátságosan, mosolyogva, csaknem elismerően. De egyetlen szót sem szólt, amely magára a dologra tartozott volna. Lehetetlen volt rábírom őt, hogy arról az egyetlen kérdéssel beszéljünk, miért is turt ki a munkássegyletetől, hogy az ő papját tegye a helyemre. Semmit sem tagadtam, semmit sem hagyott helyben és végül — ebből is láthatja megint az én szerencsétlenségemet — tulságosan ostobának tartottam, hogy egyre csak ott lássam őt a székében hátrádóval fehér hajfürtjeivel és örökös mosolygásával, úgy, hogy kitört rajtam leggonoszabbul a heveségem és mennydörgő beszédet tartottam neki.

— Nos... és a prépost? Heveskedett? — kérdezte Ráchel.

Worse nevetett.

— Posztóból is könnyebb szikrát kicsalni, mint őt feltűzteni, — felelte — nem, a prépost épp oly szelíd volt, mint azelőtt és mikor elmentem, megszerította a kezemet és azt a reményét fejezte ki, hogy nemskóra viszontlát. Később azonban mégis megkaptam jutalmamat ezért a látogatásért.

— Hogyan? — kérdezte Ráchel.

— Hát hallgassa csak meg, attól az időtől kezdve, hogy úgy mondjam, számmuzetésben vagyok, ez rendkívül sok alkalommal kiténik, — az üzletben, társaságban, mindenütt. Mama, — szegény mama! — a vevőtől hallja a boliban. Mindig ugyanaz az ingerlékenység a panaszokban a szabad gondolkodó, a hitetlen stb. ellen és én meg vagyok győződve arról, hogy a legtöbben rendkívül szerencsének

tartják, amiért idején megakadályoztak engem abban, hogy a mi tiszteletreméltó munkásosztályunkat el ne rontsam — mert nem kevesebbről volt szó, mint erről. Akkor így szóltam magamban, ha az én nézeteim és ezeknek az embereknek a nézetei között, akiket segíteni akartam, ekkorra az úr, s azonkívül jó magam olyan vagyok, mint amilyen vagyok, akkor nem marad más hátra reám nézve, mint az, hogy bezárkózzam a munkámmal s csöndesen maradjak.

— Csöndesen — igen, hisz ez az már megint! — mondotta Ráchel és maga elé meredt. — De önnek nincs igazza, semmiképpen sincs igazza.

— Engedje meg, hogy önről mondjak valamit, Garman kisasszony! — mondotta Worse Jakob nekibátorodva. — Sem én, sem senki más az ön környezetében nem tud megfelelni az ön követeléseinek. Hanem mondd én valakit, aki eleget tud tenni ezeknek a követeléseknek. És ez senki más, mint ön, Garman kisasszony... Önben vannak meg azok a feltételek, amelyek belőlünk hiányoznak.

— Én? ... A nő! ... És a mi még ennél is rosszabb: az urileány? — Ráchel a legnagyobb ámulattal nézett reá. — És mit csináljak, ha tudnom szabad?

— Irjon!

Ráchel megütközött és bizalmatlanul nézett Worsera.

— Nem az első eset, hogy ezt hallom. Gyakran mondták már ezt nekem. Hiába, az már csak úgy van, hogy az írást az emancipált nő súlyosbító körülményei közé számítják.

Worse Jakob mélyen elpirult megint.

— Azt még elviselem, hogy gyávánál mond, Garman kisasszony! — felelte. — De ha azt hiszi, vagy tettei, hogy hiszi, hogy nem beszélék olyan komolyan, mint bárki más...

— Nem, nem! Csak maradjon veszteg! Kérem önt — esdéltek Ráchel aggódalmasan és kezét a karjára tette — nem gondoltam rosszat, De hát olyan bizalmatlan vagyok. Bocssáson meg! Felejtse ki el az egészt! Ön tehát egészen komolyan hiszi, hogy tudnék írni?

— Kétségkívül — felelte Worse, aki hamarosan megengesztelődött — önben annyi az erdeti gondolat, önben annyi az energia, amellyel minden akadályt le fog győzni, s bizonyára a hozzá való bátorság is megvan önben!

Körülbote a nagy báli zsvajban kétszeresen különösen hatottak Ráchelre ezek a biztató szavak, amelyek egyszerre új kilátásokat nyitottak meg előtte.

— Igen... de hát mit írjak? Honnan tudjam én azt, hogy mit nem tud még a világ? Nem, nem! Ön téved, Worse úr! Nem tudok írni. Végignézett a báli öltözékén s úgy tetszett neki, hogy az egész Worsének egy meglehetősen ostoba ötlete.

— Lehetetlenség az előre megmondani, hogy mit írjon ön — felelte a férfi — de annyi bizonyos, hogy végtelenül sok dolog van, amit a világ csak nőül tudhat meg s amit tudni is akar. Csak akarnia kell önnek; ön most válságon megy keresztül, önben forrong most valami...

— Ugy tetszik nekem, mintha ön inkább, mint valami vegyi összetétel tárgyalna engem s nem mint embert — mondotta Ráchel nevetve.

— Áldjuk az isteneket, hogy önben annyira kevés az asszony — mondotta Worse Jakob őszintén.

Most olyan tánc kezdődött, amelyet Ráchel odaigért. Lovagja meg is jelent csakhamar és a táncterembe vitte. Worse Jakob egyidejű utána nézett, majd előkereste felöltőjét és hazament.

Égészen jól tudta, hogy Ráchelnek azt a gondolatot sugalva, még inkább eltávolodott attól a céltól, amely életének az álma volt. De meg volt arról győződve, hogy Ráchelnek fényes tehetségei ebben a szűk környezetben teljesen tönkre fognak menni; és úgy vélte, hogy egészen őszinte önmaga iránt, amikor azt mondta, hogy nem akarja feltartóztatni azon az uton, amelyen a veteménye szerint haladnia kell, meg is ezzel a maga legnagyobb boldogságát is eljátsza.

De amikor haza érkezett üres szobájába, valami nyomasztó érzés fogta el. Mert érezte, hogy Ráchelnek, mihelyt rájön a tehetségeire, szülővárosa nagyon szűk lesz csakhamar és semmibe fogja venni az olyan házasságot, amilyenél ő kinalhatja meg.

A hátsó épületben még vilárosság volt; alig lehetett több tizenegy óránál. Worse Jakob átmélt az édesanyjához, aki éjjeli köntösben éppen azon volt, hogy gyér haját elrendezze.

Nem volt azon semmi csudálni való, hogy a jó Worséné asszony szeme büszkén felragyogott, amikor szép nagy fiát így báli ruhában megpillantotta. De amikor ez ő fia a pamagra vetette magát, arát a tenyerébe rejtette ezekkel a szavakkal: — O... Anyám... Anyám! — éppen úgy mint gyerekkorában, ha valami nagy ostobaságot követett el, arra Worséné asszony öklöbe szorított kezével valami láthatatlan alakot fenyegetett meg valahol az egyik sarokban és ezt dühnyögte:

— Hát járja az, ezt az én fiamat ilyen állapotban hazaküldeni?

De ezt csak úgy egészen magának mondotta csöndesen, aztán leült a fia mellé, ölébe vette a fejét s miközben ujjai végigsiklottak a fiatal-ember haján, rendihetetlen hittel így szólt:

— No, no, fiam, csak nyugodj meg, majd minden rendbe jön még!... akárhogy legyen is most!

Ráchel is szívesen ment volna rögtön haza. Csakhogy Garmanné asszony megtudta, hogy a klub vendéglőbe valami újajta filét-készített, azért hát várnia kellett vacsorautánig.

TIZENHÁTODIK FEJEZET.

A tél végre is elvonszolta magát éjszaknak a vizek fölött, akár csak valami piszkos hótól peccéses hosszufarku szörnyeteg. S a tavasz nyomom követte és ugyancsak szerénykedett, hogy mindent zöldre fessen és mindent szép rendben megtisztogasson — egy időre, amíg a szörnyeteg délről vissza nem mászik megint friss hóval és friss, vakító jéggel.

Május tizenegyediké volt; Rikárd bácsi a „Don Juan”-on belovagolt Bratvoldból a városba. Másnapra készült a nagy ünnepség Sandsgaardban. Délelőtt bocsátják majd vizre az új hajót, esőre pedig a szokásos mindenesztendi nagy bált tartják meg.

Az öreg ur mélyen elmerült gondolataiba, „Don Juan” pedig diszlepekben haladt, szép fejét ide-oda forgatva, míg a déli szél, amely a part mentén siklott fel, belekapaszzkodott sórényének a fűrjöibe, átcsapta őket az ellenkező oldalra és a lónak homlokára felőgő üstökével jázított.

Az ut hullámos mezősegen vezetett, rendezett tanyák előtt, lápok közt, s ahol szükséges volt, kövekkel volt feltöltve. Sehol egy fa, ameddig csak a szem ellát, pedig messzire ellát — ki a tengerre és befelé a szárazföldön el egészen az első hegyekig — több mértőldnyire.

De ezen az átázott talajon annyi élet pezsdült, annyi fűszeres illat szállongott, annyi változatos szín, annyi könnyű lég, amely a vizek fölött elsiklott, a sáson csüngve maradt és a lápokra ráfeküdt. A tiszta, napos levegőben pedig pacsrítók kavarogtak versenyt énekelve, bibicék kerge-tödztek, szalonkák, seregélyek, kaszák usztak, nyugat felé pedig sárka homokcsikok csilámlottak a sötétlénk tenger közelében.

A követségi titkár mindebből vajmi keveset látott ma. Egész télen át nem volt igazi kedvében. Odahaza hiányzott neki Madeleine, ha pedig Sandsgaardba ment és meglátta, azzal megint csak nem lett jobkdebbü.

Madeleine elmondta neki, hogy Martens lelkes megkérte a kezét. Erről a részről azonban nem kellett tartani, főként miután nemet mondott, gondolta magában a követségi titkár. Valami másnak kellett annak lennie, ami őt nyugtalanította. Erre nézve akart tanácsot kérni Frigyes Keresztélytől; az mindenre tudott tanácsot. Aztán végre arra is bátorságot akart magának venni, hogy megkérdezze a bátyját, hogy is áll a dolog azokkal a váltókkal és folyószámlákkal. Mégis csak ostoba egy helyzet ez, hogy a saját ügyeiről ne tudjon.

Ottthon Sandsgaardban az egész házat nagy mozgalomban találta. A második emeleten a butorokat rendezték és gyertyákat dugtak a karosgyertyatartókba; az első emeleten meg volt már terítve a vacsorára, csak a hálószobákat meg az irodahelyiségeket kímélték meg s az éléskamra ablakában kocsonya s más efféle állott, aminek hidegnek kellett maradnia.

— Ó, én Istenem! Micsoda nagy vásár ez! — jajgatott Garmanné asszony.

Karosszékét a tálaló szobába hozatta, a konyha szomszédságába. Ott tartózkodott egész nap s mindabból, ami a konyhában készítették, odahozatott magának kóstolóba egy keveset. A konyhaszemélyzet úgy remegett, mintha csak vizsgálatot kellett volna tennie.

Cordsen leányasszonyt pedig hol fent, hol lent lehetett látni a házban. Feszesen, csöndesen kevés szóval rendezte el a nagy teríték-készletet: a kések, villák, gyertyatartók, agyag- és ezüst-edények, poharak és porcellánok tömegét. Minden elfért az ő öreg fejében — kezdve a hölgyek öltözé-szobájától a zenekar vacsorájáig.

De bármilyen volt is a házban az eleven-ség, a műhelyben még annál is nagyobb volt a mozgalom. Tom Robson megtartotta a szavát. Ott állott a hajó készen és olyan fehéren, „akár egy menyasszony” — mondotta. A munkások egész nagy serege pedig azon fáradozott, hogy másnapra minden rendben legyen, a műhelyt kitararítsa, hogy ugyancsak jól fessen, ha majd jönnek a városiak, hogy a hajót vizre szállni lássák.

— Hány órákor van dolgok Mr. Robson? — kérdezte a konzul, amikor délután Rikárd bácsi-val a műhelyt bejárta.

(Folytatása következik.)

b) Osztrák államadóságok.

Korona, máj.-nov.	100.30	100.80	Estélyi 4% 100.50	101.00	101.00
Földi, feb.-aug.	100.80	100.80	Arany, 100 aranyft.	120.60	121.00
Estélyi-árak	100.60	101.00	Korona-járadék	100.80	101.00

c) Idegen államadóságok.

Boszniai áll. köles.	95.25	95.25	Szerb áll.-köles, 3% Ugyanaz osztr. fölt.	99.00	102.00
Boszniai államvasút jelzálogkölcsön	107.00	108.00	Bélgazdasági 2 1/2%	105.00	105.50

d) Egyéb nyilvános kölcsönök.

Budapest 1897. 4% köles, 233.222	97.70	98.75	Temes-Bécs-árnyu-lat 4 1/2%	97.40	97.70
----------------------------------	-------	-------	-----------------------------	-------	-------

Bankok.

Angol-osztrák bank	880.00	888.00	Magyar kereskedel. r.társ.	560.00	566.00
Budapesti bank-egyesület	90.00	101.00	Magyar leszámítoló-bank	450.00	460.00
Kis- és nagyipar-bank	345.00	348.00	Ugyanaz jan. med.	1076.00	1100.00
Földi hitelbanc	138.00	142.00	M. tők. kősz. jelz. bankja	676.70	677.20
Hazai bank részv. társaság	312.00	314.00	Osztr. hitelbanc	1026.00	1030.00
Hormos m. áll. váltó-kölcsön	240.00	240.00	Osztrák-magyar bank	2840.00	2850.00
Horrát orsz. jelzálogbanc	240.00	248.00	Posti magyar kereskedelmi bank	642.00	643.00
Magyar Államias jelzálogbanc	784.50	770.00	Horrát keresk. bank	1826.00	1876.00
Ugyanaz jan. med.	450.00	430.00	M. kir. szab. osztály-sorj. r.t.		
M. agr. és járadék-bank	518.00	512.00			
Ugyanaz jan. med.					

Bányák és téglagyárak.

Borsod-Abaúj-Zempléni r.t.	800.00	820.00	Kőszénbánya és téglagyár	450.00	455.00
Egyesült téglagyár-egyesület	47.00	53.00	Magyar aszfalt részv. társaság	102.00	104.00
Kőszénbánya-árs.	232.00	238.00	Magyar áll. kőszénbánya r.t.	322.00	295.00
Felsőnyárárszék bány. és kőszén-társaság	460.00	460.00	Magyar kerámia-gyár részv. társ.	125.00	130.00
„Kisvárdai” téglagyár részv. társ.	90.00	104.00	Szolnoki kőszénbánya r.t.	505.00	507.00
„Kis-Szebeni” gránit-részv. társaság	205.00	200.00	Ulaki téglagy. és mészkőgyár	300.00	300.00
Kőbányai gránitgyár társaság	220.00	240.00			

Malmok.

Concordia-malom	130.00	130.00	Hauger-malom	710.00	725.00
Első helyi malom	1235.00	1230.00	Moldóczi és ártyúk malma	426.00	405.00
Erzsebet-malom	463.00	438.00	Victoria-malom	402.00	407.00
Léjza-malom	214.00	250.00			

Takarékpénztárak.

Bécsi Állami Takarékpénztár r.t.	233.00	234.00	Egyesült Budapesti Takarékpénztár	2100.00	2470.00
Budapesti Állami Takarékpénztár	580.00	584.00	Magyar Államias Takarékpénztár	1025.00	1033.00
Budapest-Erzsébetvárosi Takarékpénztár	206.00	210.00	Posti hazai első takarékpénztár	2300.00	2300.00
Bécsi Áll. és orsz. zálogk.	430.00	435.00			

Vasúti- és gőggyár-részvények.

Első m. gőz. gépgyár r.t.	150.00	155.00	Rimamur. szőlő- és szőlő-vasúti r.t.	482.00	485.00
„Danubius” m. hajógyár r.t.	145.00	150.00	Ugyanaz jan.-r.t.	341.00	350.00
Első magyar hajógyár r.t.	2366.00	2710.00	Schickel-dele gépgyár	140.00	150.00
Nicholson gépgyár	180.00	200.00	Weitzer gép- és vasúti r.t.	23.00	242.00

Könyvnyomdai részvények.

Általános könyvnyomda	215.00	220.00	Posti könyvnyomda részv. társ.	2350.00	2370.00
„Pallas” nyomdai és nyomdai r.t.					

Különböző vállalatok részvényei.

Állat- és gépjármű-üzemeltető r.t.	730.00	700.00	„Hungária” mulató- és szórakoztató r.t.	215.00	226.00
Budapesti áll. villamosgyár r.t.	310.00	312.00	Kőbányai polgári szövetkezet	258.00	270.00
Első magyar bolt-üzemeltető r.t.	200.00	210.00	Magyar cukoripar részv. társ.	1703.00	1810.00
Első magyar gépjármű-üzemeltető r.t.	500.00	580.00	Magyar villamos- és gőz-üzemeltető r.t.	2.00	200.00
Első magyar szövetkezet	2300.00	2425.00	Nemzeti könyvnyomda	592.00	593.00
Első magyar szövetkezet	430.00	460.00	Köles. r.t. 5%.	500.00	570.00
Első magyar szövetkezet	510.00	515.00	Nemzeti villamos- és gőz-üzemeltető r.t.	500.00	500.00
Flórisi részv. társ.	2325.00	2375.00	Dohánygyár részv. társ. török korm.	340.00	342.00
Gschwindt-árty. szerszámgyár	920.00	1010.00			

Biztosító-társaságok.

Bécsi Hitelintézet	426.00	445.00	Földész. pesti bial. Intézet 6%	240.00	245.00
Bécsi Áll. és járadék-társ.	585.00	595.00	Magy. jég- és vízvíz-bizt. intézet	374.00	370.00
Első magyar biztosító-társ.	7925.00	7975.00	Nemzeti kőszénbánya-bizt. r.t.	224.00	230.00
			Pannónia vízvíz-bizt. r.t.	2100.00	22.00

Sorsjegyek.

Részv. sorsjegy	18.00	20.00	Olasz vörös-korost sorsjegy	37.00	39.00
Ugyanaz osztr. fölt. sorsjegy	21.00	21.00	Ugyanaz osztr. fölt. sorsjegy	44.25	44.25
Hétszínű sorsjegy	500.00	520.00	Osztr. vörös-korost sorsjegy	64.00	66.00
10 színes sorsjegy	9.40	10.40	Osztrák hitelbanc sorsjegy	465.00	478.00
Bélgazdasági sorsjegy	0.40	0.40	Pálfy sorsjegy	100.00	110.00
Magyar vörös-korost sorsjegy	24.75	25.75			
Ugyanaz osztr. fölt. sorsjegy	27.00	29.00			

Közeledési vállalatok részvényei.

„Adria” m. tengerhaj. r.t.	487.00	492.00	Déli vasút	60.00	61.00
Budapesti közúti közlekedési r.t.	567.00	538.00	Ugyanaz jan. med.	870.00	820.00
Ugyanaz jan. med.	370.00	375.00	Kassa-óceánb. r.t.	31.00	31.00
Budapesti közúti közlekedési r.t.	825.00	820.00	Magyar-gőzmozdony-vasút	4.10	403.00
Budapesti vill. vasúti vasút	329.00	380.00	Magyar nyg. vasút	402.00	404.00
Ugyanaz, évi vasút	116.00	110.00	Ugyanaz jan.-r.t.	670.00	670.60
Budapesti vill. vasút	177.00	182.00	Pécs-Bárcsi vasút	437.00	439.00

Pénzszemek.

Magyar vagy osztr. 1% arany, 100.00	11.36	11.43	Francia bankjegy, 100.00	95.20	95.50
Magyar vagy osztr. 5% arany, 100.00	11.30	11.30	Olasz bankjegy, 100.00	94.20	94.95
50 frankos arany	19.43	19.47	Szerb bankjegy, 100.00	94.00	96.00
20 márkás arany	23.43	23.47	Ruteli bankjegy, 100.00	252.00	253.00
Német hitel. bankjegy (100 márk.)	117.12	117.42			

Váltóforgalmok.

Amsterdam 3 1/2%	193.70	1.9.10	Olasz bankjegyok	65.15	65.45
London 4%	239.50	239.50	Páris 3 1/2%	95.20	95.47
New-York 3 1/2%	428.00	430.00	Svájc bankjegyok	94.95	95.15
Német bankjegyok	117.15	117.45	Pétervár. 4 1/2%	202.00	203.00

A budapesti terménytőzsde.

A terménytőzsdeben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következők ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Heremag kőszén magyar 50.-, 59.- korona, vörös aprószemű 64.-, 56.- korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, középszemű 58.-, 60.- korona, nagyszemű 64.-, 68.-, korona, Disznóvár: budapesti 64.50-65.-, korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki — korona, városi 4 darabos 55.50-56.-, korona, 3 darabos 57.50-58.-, korona, füstölt — korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.25-17.-, korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 21.50-22.-, korona, 85 darabos 23.-, 23.50 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 16.25-16.75 korona, 100 darabos 20.50-21.-, korona, 85 darabos 23.-, 23.50 korona, Szilva: sláviai 18.25-18.75 korona, szerbiai 16.25-16.75 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőekben tokiói hírek, amelyek szerint a japán fegyverkezés folyvást tart, valamint a bepolitikai helyzet rosszabbra fordulása, a spekulációt realizációsokra készítette. A két hitel-, államvasút- és alpesi részvények ezen realizációk következtében estek. Fegyvergyári részvények, amelyek kezdetben kínai fegyvermegrendelésekkel kapcsolatban továbbra is emelkedtek, nem tartották meg ezt a javulást. Zárlat, nagy üzletlenség mellett, alacsony volt.

A déli tőzsdén az árfolyamok, tekintet nélkül berlini megyugyogató hírekre, még tovább is estek. Mérsékelt emelkedés csak akkor következett be, amikor egy kuttiss-cég államvasuttrészvényeket vásárolt. Prágai vasúti 1925. Cseh bányá 1255. Brüxi kőszén 680.

Zárlat szállárdból. Hitel- és államvasuttrészvényeket Berlin vásárolt, Prágai vasúti 1925. Magánkamatláb 213.5-214.0.

Bécs, január 19. (Magyar értéktőzsde hírei) 4 1/2%-os aranyjárdék 118.95. Liszt és szegedi köles-sorsjegy 182.25 vasúti kölesén osztható. Magyar keleti vasúti állami közevény — Magyar kereskedelmi és pénzügybank 450.-, Rimamurányi vasútrészvény 482.-, Magyar korona-járdék 99.10 4 1/2%-os magyar államvasút részvény 98.45. Magyar hitelbanc részvény 771.-, Magyar nyeregményi köles-sorsjegy 220.-, Kassa-óceánb. vasút részvény 355.50, vörös keresk. bank — Magyar cukoripar 1800.-, Magyar Jelzálogbank 515.-, Adria 480.-.

Bécs, január 19. (Osztrák értéktőzsde hírei) 4 1/2%-os papírjárdék 100.65, 4%-os osztr. aranyjárdék 126.55 1890-es sorsjegy 155.25. Osztrák hitelrészvény 465.-, Angol-osztrák bank — bécsi bankjegyzet 321.50, Osztrák-magyar bank 1598.- Déli vasút 82.75, Dunagőzmozdony részvény 887.-, Dohányrészvény 339.-, Császár- és királyi arany 11.34, Németbanszállító 117.20, 4 1/2%-os ezüst járdék 100.65-100.80, Osztrák korona-járdék 100.65, 1884-ik sorsjegy 258.-, Osztrák hitelintézet részvény 676.50, Unonbank 640.50, Osztrák Lánckerbank 447.75, Osztrák-magyar államvasút 630.75, Elbavölgyi vasút 416.-, Alpesi bányarészvény 428.50, 20 frank arany 19.65, Londoni váltó 239.50 német írány Lütt B. — Bécs írány Lütt A. — Lütt köze 322.- Osztrák Lloyd — Török sorsjegyek — Az irányzat szállárdból.

Bécs, január 19. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magyorgyűlésben a cáriatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 673.75, Magyar hitelrészvény 772.-, Angol-Osztrák bank 280.50 bécsi bankjegyzet 542.- Union bank 540.50 Lánckerbank 445.- Osztrák-magyar államvasút részvény 671.50, Déli vasút 83.-, Dohányrészvény 340.-, Rimamurányi vasút részvény — Alpesi bányarészvény 423.25 Május járdék 100.65, Magyar korona járdék 99.10 török sorsjegy 133.50 Német bírói mária 117.16 — Napceondor 19.04.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 19. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde nyugodtan, de viszonylag szűzár tartásban indult meg, dacára a bécsi mai és a párisi árfolyamok gyengésége. A portari jelentés, hogy európaienes mozgalom van Szóuliban, nem tett nagy hatást. A tőzsde továbbra is visszatartó volt és várja a helyzet tisztulását. Bankok jól tartottak. Vasrészvényes szállárak a várakozásra, hogy sikerül a német acélművek alapítás. Szarvarevények kezdetben reddeienek, később szállárak. Fondok nyugodtak, kínainak jól tartottak. vasutakat elhanyagolták. Házausi csendes. Jelentéskor helyi-piac szállár. Magánleszámlálás kamatláb 2 1/2%.

Berlin, január 19. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 101.-, 4%-os osztr. aranyjárdék 102.75, Elbavölgyi vasút — Magyar korona-járdék 99.40, osztrák-magyar államvasút 143.75, Kassa-óceánb. vasút — Bécsi váltó 85.30, Magyar vasút beruzású kölesén — Alpesi bányarészvény — Disconto-Comandit 194.90, Általános vilámos-sági Béson 224.50, Gelsenkirchen 218.-, Laura-kőhő 238.50 4 1/2%-os osztrák köles 100.80 4%-os magyar arany járdék 100.60, Osztrák hitelrészvény 213.75, Déli vasút 16.-, Károly-Lajos vasút —, Orosz bankjegy 216.10, 4%-os új orosz köles 95.80, 1000 dóhányrészvény —, Olasz járdék 103.60 Magyar hitelbanc —, Dynamit írány 168.10, Harpeni 207.10 Az irányzat szállár.

Berlin, január 19. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arályamok január, Leti foryalom Osztrák hitelrészvény 214.- Német bank —, Disconto 195.- Gelsenkirchen 257.80 Harpeni 206.90 Laura-kőhő —, Olasz járdék —, Hibernia 208.25. Az irányzat szállár.

Hamburg, január 19. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüst-járdék 101.-, 1880. sorsjegy 133.50 Déli vasút 16.-, 4%-os Osztrák aranyjárdék 102.-, Osztrák hitelrészvény 214.-, Osztrák-magyar államvasút 143.50, Olasz járdék 103.40, 4%-os magyar arany járdék 100.60. Az irányzat nyugodt.

Osztrák Lánckerbank —, Párisi bankrészvény 1110, 3 1/2%-os francia járdék 97.72, 4% spanyol járdék 86.20 3 1/2% új törleszhető járdék 97.90, Crédit foncier de France 675.-, Apesi bányarészvény —, 4% 1890. román köles 90.-, Görög köles 90.-, Váltó Olaszország 100% —, pari. Váltó Amsterdam 206.50, Váltó Brüsszel 100% 7/8a, De Beers 510.-, Chartered 57.50, 5 1/2% bolgár kölelévény —, Magyar aranyjárdék 101.20, Déli vasút —, Váltó Londona 251.65, Osztrák aranyjárdék 102.30, Török sorsjegy 128.75, Meridional vasút 739.-, 4% olasz járdék 102.55 Ottomank-bank 580 — 3 1/2%-os francia járdék —, Osztrák földhitelintézet 1351.- Déli vasút elsőbbségi kötvény 231.25, 4%-os 1896. román köles 99.25, Donanvészény 369.-, Váltó Bécs 103.87, Váltó német piacokra 121.75, Rio 12.58, East Rand 163.50, Randfontein 62.75, Magyar Jelzálogbank 590.50. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, január 19. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék 101.10, 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 102.75, 4%-os magyar aranyjárdék 100.50, Osztrák hitelrészvény 213.30, Osztrák-magyar államvasút 143.40, Részvétel vasút —, Buschtiehradi vasút —, Londoni váltó 204.40, Bécsi bank egyesület 134.10, Vilamos részvény 142 — 3 1/2%-os Osztrák aranyköles 88.15, 4 1/2%-os ezüstjárdék 101.10, Osztrák korona-járdék 101.-, Magyar korona-járdék 99.50, Osztrák-magyar bank 115.90, Déli vasút részvény 16.20, Elbavölgyi vasút —, Bécsi váltó 852.53, Párisi váltó 812.50, Unionbank részvény —, Alpesi bányarészvény 218.-, Az irányzat csendes.

Frankfurt, január 19. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arályamok január, Leti foryalom Osztrák hitelrészvény 214.- Német bank —, Disconto 195.- Harpeni kereskedelmi bank 100.90 Gelsenkirchen 257.80 Berzini 206.90 Laura-kőhő —, Olasz járdék —, Hibernia 208.25. Az irányzat szállár.

Hamburg, január 19. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüst-járdék 101.-, 1880. sorsjegy 133.50 Déli vasút 16.-, 4%-os Osztrák aranyjárdék 102.-, Osztrák hitelrészvény 214.-, Osztrák-magyar államvasút 143.50, Olasz járdék 103.40, 4%-os magyar arany járdék 100.60. Az irányzat nyugodt.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.

— Január 19. —

Állomások

Állomás	Állomás	Ma reggel 7 h		Előző 4 órával				
		Állomás	Hőmérséklet	Hőmérséklet	Hőmérséklet			
Árpa-Szalota	64.6	6.0	EK	1	4	13	1	0
Szalmir	65.2	6.0	EK	1	4	13	1	0
Vásáros-Nemény	64.4	6.0	EK	1	4	13	1	0
Ungvár	65.3	6.0	EK	1	4	13	1	0
Eger	65.3	6.0	EK	1	4	13	1	0
Budapest	65.3	6.0	EK	1	4	13	1	0
Kecskemét	67.1	5.8	EK	1	4	13	1	0
Lovaszárnya	65.1	5.5	DNY	2	4	13	1	0
Arad	65.1	5.5	DNY	2	4	13	1	0
Szolnok	65.1	5.5	DNY	2	4	13	1	0
Budapest	65.0	6.0	EK	1	4	13	1	0
O-Gyalla	65.4	5.9	EK	1	4	13	1	0
Komárom	65.7	5.8	DNY	2	4	13	1	0
Magyar-Ovár	65.6	6.0	EK	1	4	13	1	0
Sopron	65.6	6.0	EK	1	4	13	1	0
Hévíz	65.1	6.2	EK	1	4	13	1	0
Keszthely	65.2	6.2	EK	1	4	13	1	0
Szeged	65.2	6.2	EK	1	4	13	1	0
Pécs	66.1	6.2	EK	1	4	13	1	0

Szinhazak, szorakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.

Szerda, 1904. januar hó 20-án.
Jancsi és Juliska.
Mese 3 képbén. Szövegét írta: Wetto Adelaide. Fordította Abrányi Emil. Zenéjét írta Humperdinck. Személyek: Várady S. A. vasorrú bába Berta Valent Altató bácsi Kann M. Váradí M. Harmat bácsi Palóczyné Payor Utána: **A babatündér.** Látnyos ballet 1 felvonásban. Zenéjét szerlette Bayer J. Szövegét írták Hassreiter és Gaul. Kezdeté 7 órákor.

NEMZETI SZINHAZ.

Szerda, 1904. januar hó 20-án.
Egyenlőség.
Fantázia 4 felvonásban. Irta: Barris. Fordította: Fáy J. Béla. Személyek: Lord Loan Boross Ernest Rózahegyi Lady Mary Márkus Brocklehurstné Helvey Lady Agatha V. svári M. A fia Nádai B. Lady Catherine Paulay E. Mr. Crichton Pethos Kezdeté 7 órákor.

VIGSZINHAZ.

Szerda, 1904. januar hó 20-án.
Lulu.
Színmű 3 felvonásban. Irta Bertolozzi Carlo. Ford. Halász Zoltán. Személyek: Napredone Hegedűs Saletti Balassa Virginia Nikó Lina Bulalia Rostagni Lulu Halmi Giustina Kész Mario Tanay Giannina Kocsisovszky Farnesi Fenyvesi Celeste Gazsi M. Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZINHAZ.

Szerda, 1904. januar hó 20-án.
Az ezüst papucs.
Fantasztikus nagy operette egy előjáték és 2 felvonásban. Irta Owen Hall. Fordította és magyar színréalkalmazta Heitai Jenő. Zenéje Leslie Stuart-tól. Személyek: Vénusz kir. Humayer Wrenn Rédei Sz. Stella Kéry Sir Viktor Nyárai Judica Batizfalvi Berkeley Raskó Aroria Harmath Bronda Kápolnai Gillian Szentmiklósy Louis Szirmai Samuel Twenks Kovács M. Miss Bella Krecsányi Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZINHAZ.

Szerda, 1904. januar hó 20-án.
Sherry.
Operett 8 felvonásban. Irta Ordonneau. Fordította Rutkai György és Mérei Adolf. Zenéjét szerlette Félix Hugó. Személyek: Mae Sherry Tollagi Popita Szentgyörgyi Jano Kornai Leonardy Szabó Anatol Ráthonyi Auricia Sziklai Mistingrette Zsidi E. Katalin Tomcsány Kezdeté 7 1/2 órákor.

KIRALY-SZINHAZ.

Szerda, 1904. januar hó 20-án.
A fecskék.
Operett 3 felvonásban. Szövegét egy francia vigjátékból írta Pásztor Árpád, zenéje Konti József-től. Személyek: V. Fülöp Thury Udvarmester Gábányi Roger vicomte Vécey Zárda főnökú Erdői B. Duboulois Papp M. Testőrtiszt Oláh Amelie Szamosi Jeroszelevina Magyar Louison Fedák Háznagy Cseh Raton Ferenczy A jegyző Szomori Kezdeté 7 1/2 órákor.

URANIA SZINHAZ.

Szerda, 1904. januar hó 20-án.
A modern asszony.
Irta Ráth István. Kezdeté 7 1/2 órákor.

300-500 korona
haví jövedelmet nyújt budapesti bankház, minden állás, bárhol élő egyéneknek az 1883. évi XXXI. t. c. értelmében, sorsjegyeknek részletfizetésre való eladása által.
Ajánlatok címzendők „Szerencse-híradó” kiadóhivatalához, Budapest, Postafiók 180.

A világ legjobb, legolcsóbb, legtisztább és legegészebb fűtőanyaga az
ILSE
porosz szénbriket
1000 db hához szállítva 16 kor., 500 db hához szállítva 8 kor. Megrendelhető a vezérkísérletől.
Budapest, V., Harmincad-utcz 6.
Telefon 47-20. Telefon 47-20.

FÓVÁROSI ORFEUM
VI., Nagymező-utca 17.
Ma és mindonnap
Vénusz a földön
Lilacok nagy operette
MARIOT fellépővel
Egészen új varieté-műsor
Hirtelen harag
a Tarka Színpad nagykorú újdonsága
stb. stb.
A télkeribben reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyes.

DÓCZI M.
Saját készítményű elegáns, csinos és tartós
CIPŐ és CSIZMA
nagy raktára
BUDAPEST,
Kerepesi-ut
10. sz.

Női cipő:
Zerge v. borjúbőr, cugos 3.— fűzés 3.20 gombos frt 3.50
Különlegesség amer. box, fűzés v. cug. 3.50 gombos 3.80
Orosz v. szalonlakk, fűzés v. cugos 3.50 gombos 3.80
Finom francia sevró, fűzés v. cugos 4.20 gombos 4.50
Posztó cugos, bőrrrel borítva 3.20 orozlakkal 3.60
Posztó fűzés, bőrrrel borítva, szegesiaival ... 2.20
Szines bőrcsomod püssel díszítve 1.60 posztóból 1.10
Bárnybélélt posztó fűzés bőrrrel borítva ... 3.—
Férfi-cipő:
Orosz v. szalonlakk, fűz. v. cug. 4.20 gombos 4.50
Derbybakkancs, box-, szalon- vagy orozlakkból 4-80
Elegáns amerikai box, fűzés v. cugos 4.— gomb. 4.50
Elegáns francia sevró fűzés v. cug. 4.50 gombos 5.—
Borjúbőr sima 3. botetes 3.20, fűzés 3.50, bakkancs 3.70
Posztócipő, bőrrrel borítva 3.50 orozlakkal ... 4.—
Csizma:
Bagariából 7.50, borjúbőrrel 8.50, vikszesbőrrel 10.—
Halinaacsizma alacsony bőrbőz 5.— magasan 6.50
Vizm. vadászcizma hálínából 9.— vadászcipők 5.50
Füzesizma, lakk- vagy bőrrrel 5.— 10 számgig 2.20
Orosz galoschni, férfi 1.80, női 1.30 hűcsig ... 4.—
20,000 pár néi háncipő, 45 koról fölfebb.

Pontos és legjobb ÓRÁK
5 évi jóállás mellett.
Egyházi szent edények, keresztelő kannák, ékszeres, evészközök
részletfizetésre is.
Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 3000 rajszal ingyen és bérmentve.
POLGÁR KÁLMÁN
mérés Budapest, Erzsébet-körtút 29. szám.

Pontos és legjobb ÓRÁK
5 évi jóállás mellett.
Egyházi szent edények, keresztelő kannák, ékszeres, evészközök
részletfizetésre is.
Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok. — Árjegyzék 3000 rajszal ingyen és bérmentve.
POLGÁR KÁLMÁN
mérés Budapest, Erzsébet-körtút 29. szám.

A 20824. számú
Kiegyenlítő szerkezet sugaras beálló vég-tengelyekkel és harántirányban eltolható hajtó és kapcsoló tengelyekkel bíró lokomotívok kapcsoló rudjai számára.
című, 1900. július 20-ról kelt magyar szabadalomra
vevők vagy engedményesek kerestetnek.
Szives ajánlatok „W. C. 8675” alatt Mosse Rudolffhoz, Bécs, I., Seilerstätte 2. kéretnek.

„GRIMM” Karlsbadi keztüü
a legjobbak.
Egyedüli forrást és nagyban eladás
Muskát és Társa
évegi
Szerecsen-utca 10. szám.
Nagy választék cerna- és különböző keztü-különlegességekben.
A 8363. számú
„Ujtások tömbökben hengerelt vagy sajtoló lemezeknek, különösen bádoglemezeknek szétválasztására szolgáló berendezéseken”
című, 1897. januar 0-ról kelt magyar szabadalomra
vevők vagy engedményesek kerestetnek.
Szives ajánlatokat „W. K. 9015” jel. alatt továbbit
Mosse Rudolff Bécs I., Seilerstätte 2.

Tanuljunk nyelveket!!
Magántanulása legalkalmasabb nyelveknek:
Angol nyelv — Irta Dallos és Patterson. Ára egész vasárnapokban 3 kor. 50.
Olasz nyelv — Irta. Áhn tanmódszere alapján Irta: Paloczky Lipót. Ára vasárnapokban 2 kor. 20.
Német nyelv — Irta. Áhn tanmódszere alapján Irta: Erőss J. Ára vasárnapokban 2 kor. 20.
Okoltási levelek a német nyelv megtanulására. Irta Roder Adolf. 40 levél tokban 16 kor. Minden levél külön is kapható. Egy-egy levél Ára 40 f.
— Német nyelvtan. Ollendorf tanmódszere alapján. Irta Ney J. Ára vasárnapokban 4 kor. 40 fill.
Román nyelv — Irta dr. Alexi György. Ára 2 korona.
Arab nyelvtan. — Irta. Hatala Péter. Ára 2 korona.
Tót nyelv — Irta. Áhn gyakorlati tanmódsza szerint. Irta Glósz J. Ára 3 kor. 20 f.
Magyar nyelvtan — Irta. Áhn gyakorlati tanmódsza szerint. Irta Glósz J. Ára 3 kor. 20 f.
Tót nyelv — Irta. Áhn gyakorlati tanmódsza szerint. Irta Glósz J. Ára 3 kor. 20 f.
Okoltási levelek — Ungarische Unterrichtsbriefe von A. Roder. Nach der Methode Toussaint-Langeneheid, 30 levél tokban, Ára 14 kor. 40 fill.
Megjelentek és kaphatók:
LAMPEL R. (Wodianer F. és fia) es. és kir. udv. könyvkereskedésben
Budapest, VI. kerület, Andrassy-ut 21. szám.

PERFIK ÉS NOKNEK
legmakacsabb hevony és idült folyásoknál befecskendezés nélkül a legbiztonságosabb gyógyszer a „Sanid labdacskok” bizonyulnak. Egy doboz 100 labdas tartalmaz és pontos használati utasítással 6 korona. Vidékre utánvétel mellett diszkrétén küld a „Magyar Király” gyógy szerár Budapest, V., Harokhóli-utca 3. sz. (Országház szök).

STANDARD életbiztosító-társaság
Edinburghban (Angolhon.)
Alapított 1825-ben.
Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4.
Korona
Évi bevétel. 32,400,000
Kintart nyereséményrészek 170,000,000
Vagyon 258,000,000
Halálesetek folytán kifizetve 532,000,000
A Standard kötvényeinek nevezetesebb elnövei:
Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.
Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

A FESTŐ MŰVÉSZET REMEKEI
Világhírű klasszikus festmények remek kivitelű színyomatú gyűjteménye.
A bevezetett írta Dr. TÉREY GÁBOR a szépművészeti muzeum igazgató óre
120 Gyönyörű színes kép
A régi mesterek leghíresebb alkotásainak gyűjteménye. Ez a gyűjtemény mindenkinek színyomatú képet, aki szereti a művészetet. Minden kép kartonra van illesztve, úgy, hogy a képek kerületére, falra felfüggesztve, díszes hári köptári alkotnak. Hat sorozatra osztik a gyűjtemény. Húsz-húsz pompás reprodukció egy-egy sorozatot alkot és díszes tokban kapható. Minden sorozat jóles magyarsággal van ellátva.

A hat sorozat ára **240 kor.**
Egy-egy sorozat **40 kor.**
A festőművészet remekei részletfizetésre is megrendelhető.
A képek jegyzékét kívánatra készítséggel megküldjük.
Kaphatók minden könyvkereskedésben és a kiadónál
LAMPEL R. (WODIANER F. ÉS FIA) es. és k. udv. könyvkereskedésben
BUDAPEST VI., Andrassy-ut 21. sz.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigeház	Népszínház	Magyar színház	Király színház	Urania színház
Csütörtök	Lohengrin	Egyenlőség	Lulu	d. u. Piros bugyelláris Vándorlegény	Toldi Sherry	A fecskék	Modern asszony
Péntek	Nincs előadás	Váljunk el	Lulu	Ezüst papucs	Sherry	A fecskék	Modern asszony
Szombat	Parasztbeesület Csavargó és a királyleány	Egyenlőség	Lulu	Ezüst papucs	Sherry	A fecskék	Modern asszony
d. n. Vasárnap este	Tosca	Egyenlőség	Lulu	Jósi Menyecskek	A drótostót Sherry	Makrancos hölgyek	Modern asszony Az éjféli nap országa

